

וטהר לבנו

חידושים וחידושים

ויגש

להצלחה ולפרנסה בשפע לתורמים
בנימין שמואל בן דליה, ואשתו שלי בת דליה
ובנם רום בן שלי מבית שאן

ולרפואת

אביחי בן מלכה

ושיזכה בקרוב לזיווג הגון אמן
בזכות תרומתו להדפסת העלון

כ"ט אלול תש"פ ז"א מנחם ז"ל הספי מיידיפי מאוצ שי נאם לזייק זמ"ג ט"ז

העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"
שמרון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד
הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:
"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותך ויחד לבנו לאהבה ולידיה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות
וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים (2/6 כרכים נתרמו)
לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לס"ט, אגא פנו :

יוחנן רייניר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,
ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1926 עמודי חידושים ל5 הכרכים, חסר עוד 74 עמודים

בשיל שיחיה בכל סך 400 עמודים

כך בראשית + מועדים נתרמו - יש כבר בו 380 עמודים ועם יהיה בו גם הגדה של פסח 580

וטהר לבנו - יגש

ידבר נא עבדך דבר באזני אדני

ההתקרבות הייתה פיזית ויש בה משמעות אמתית, ואילו בויגש של אברהם ואלהיו אין בהם משמעות אמתית, כי אם סמלית ולא פיזית ומשמעותית.

אלא נראה לתרץ כדברי הגאון שאכן גם בפרשתנו היה צורך במליץ ולכן באמת יוצא שיש 10 פעמים אמירת "עבדך אבי", ובכל זאת ולמרות זאת יהודה התקרב לאזנו של יוסף רק כאילו אין לו צורך במתרגם ומליץ.

אומנם כידוע רק אם מבינים את השפה מתאים להיצמד וללחוץ כביכול לאזנו של הזולת כקרבה וידידות אישית, אבל כשלא מבינים את השפה וצריך מתרגם, אזי קרבה זו לאזון היא מיותרת!!! **ואדרבא** בחוסר ידיעת השפה ובדיבור רק בשפת הלב עדיף לעמוד ממול, שיראה השומע את תנועות הגוף ואת מבע הפנים והגוף בזווית רחבה יותר.

ובכל זאת יהודה ניגש לאזנו של יוסף, למרות שבמציאות בגלל חסרון השפה אין בזה משמעות אמתית של קירבה, בכל זאת יהודה עשה זאת רק בכדי להראות את רצונו להתקרב ליוסף. **ואם** כן זה דומה ל"ויגש של אברהם ואלהיו", כי **אכן בכלם אין תועלת משמעותית במציאות**, אלא רק ביטוי להמחשת הרצון להתקרב.

ואכן אנחנו בתפילה גם כן איננו מתקרבים או מתרחקים מבורא עולם על ידי הפסיעות, כי בורא עולם נמצא בכל מקום בעולם, אלא רק מבטאים רצון להתקרב!!!

ולכן אנחנו צריכים לפני שאנחנו פוסעים 3 פסיעות קודם שמונה עשרה, לא לפסוע כדרך אנשים מלומדה כרובוט, אלא תתעורר ותחשוב ברצינות הנה אני מתחיל תפילת העמידה שבה אני אמור להתקרב עוד יותר לבורא עולם בכוונה עמוקה ובלב ורגש ובכל עצמותי ומהותי, ואחרי תפילה כזו נרגיש התעלות בעזר ה' וכוח לכל היום להינצל מחטא ולקיים מצוות בחשק ובהתלהבות אמן ואמן.

ידבר נא באזני אדוני - השתדלות יהודה מול הביטחון של יוסף - המשך

ואומרים ששאל הבעש"ט הקדוש, הרי הקב"ה אסר כפירה, ומה התיר לנו כנגדה???

ענה הבעש"ט, כשבא חבר לבקש עזרה, תהיה "כופר" ותחשוב שאף אחד לא יכול לעזור לו, ואל תפטר עצמך מלהושיט עזרה בטענה שה' כבר יעזור לו, כי עכשיו מוטל עליך לנהוג כאילו אין אף אחד, ומלבדך אין מי שיעזור לו.

ולכן יהודה בנוגע להצלת בנימין עשה את כל ההשתדלות האפשרית, גם המיותרת כביכול, כי בנוגע לעזרה לזולת כאן חייבים לפעול בכל הדרכים ולא להתנהג במידת הביטחון, אלא כאן תפעל ככופר כביכול!!!

ולכן יהודה התקרב ליוסף אפילו בלי להבין את שפתו וכל זה רק לנסות עוד קצת להתקרב ואולי כך זה יעזור לבנימין.

והדברים ברורים, שאכן לעצמנו חייבים אנו להתחזק בביטחון, אבל לחברים ולכל אחר הזקוק לעזרתנו עלינו לקפל שרוולים ולעשות כמה שיותר פעולות וכמה שיותר השתדלות למען הזולת.

וכמוכן, למרות שכאמור עלינו לפעול עבור השני ככופר, אבל בעצם ברור הדבר שעלינו להתפלל לבורא עולם שפעולתנו הגשמית תפעל לנכון, כי אין עוד מלבדו ורק ברצונו יקום דבר, ועוד יותר ברור שכשתצליח לעזור לחברך מתוך מאמץ גופני והשתדלות מעשית אל תעלה על דעתך להאמין בכוח פועלך, אלא כאן תכף ומיד נגמר כביכול ההיתר וחייב אתה להאמין שבורא עולם הוא נתן ברכה במעשה ידיך ובזכותו הצלחת לעזור לזולת.

עבדך אבי

כנגד זה להיפך על זלזול הורים יש קיצור ימים רח"ל, ולכן יוסף הפסיד 10 שנות חיים.

מקשה הגאון מוילנא הרי בבדיקה בפסוקים נמצא רק 5 פעמים שכתוב "עבדך אבי", (פעם אחת בפרשת מקץ מ"ג כ"ח,

במדרש הבאור מבואר, שכוונת הפסוק "באזני אדני", שיהודה דיבר באוזני יוסף קרוב לאזון ובלי מליץ. **ולכאורה** זה סותר את דברי הגאון שהזכרנו קודם, כי בפרשה שלנו בשיחת יהודה עם יוסף כתוב 4 פעמים עבדך אבי, ואם כאן לא היה מליץ כי דיבר ישר לאזני יוסף אם כן חסרים 4 פעמים שלא היה מליץ ואם כן אין כאן 10 פעמים "עבדך אבי" אלא רק 6 פעמים???

והנה מרן ראש הישיבה זצ"ל כתב בשם הרוקח, שנוהגים לפסוע 3 פסיעות לפני תפילת 18 כי כתוב 3 פעמים בתנ"ך ויגש, ויגש אברהם, ויגש יהודה, ויגש אליהו. **וטוען** מרן, שמילא "ויגש יהודה" זה מתאים שיהודה רצה להתקרב ליוסף, אבל ויגש אברהם ואלהיו לא מובן, שהרי הם נגשו לעבודת השם, והלוא הם כל הזמן היו דבוקים בבורא עולם, אז מה שייך אצלם לגשת ולהתקרב לבורא עולם???

ותירץ מרן ראש הישיבה, שמכאן נלמד יסוד, שלמרות שאין במציאות משמעות אמתית בהתקרבות פיזית של ויגש אברהם ואלהיו לבורא עולם, בכל זאת לפני תפילה על כולנו לעשות פעולה גשמית ופיזית לבטא את רצוננו להתקרב לבורא עולם, כמו המושג "היכון לקראת אלוהים ישראל".

ואם כן למה נלמד דין 3 פסיעות גם מ"ויגש יהודה" הרי זה שונה מ"ויגש אברהם ואלהיו", כי אצל יהודה

כאמור יוסף היה בעל ביטחון עצום, ועל השתדלות מיותרת שלו הוא נענש, **ולהיפך** נהג יהודה שעשה **השתדלות מיותרת** שדיבר לאזון יוסף בלי שידוע את שפתו דבר שאין בו תועלת מציאותית, ורק בכדי לבטאות את רצונו להתקרב ליוסף וכאמור. **ולמה??** וכי ליהודה היה חסר לו ביטחון בבורא עולם?? **מדוע** יהודה עשה השתדלות הנראית כמיותרת???

אלא התשובה היא כדברי הבעל שם טוב, שטען שהנה הגמרא חוליק"ט אומרת, שכל דבר שאסר עלינו הקב"ה נתן לנו הבורא יתברך דבר היתר כנגדו, כגון אסר לנו החזיר והתיר מוח של דג שבוטא שטעמו כטעם החזיר, כמו כן אסר לנו גילוי עריות והתיר לנו אשת אח - יבמה, וכן אסר אשת איש והתיר גרושה בחיי בעלה, וגם אסר לנו אכילת דם והתיר את הכבד שכולו דם והוא קרוש וטעמו כטעם דם.

כתוב במדרש פדר"א פלטי שיוסף היה אמור לחיות 120 שנה, ובגלל ששמע שאמרו לו 10 פעמים "עבדך אבי" ולא מחה, לכן נחסרו מחייו 10 שנים, כי זו פגיעה בכבוד אביו, ואם על כיבוד הורים הבטיחה תורה אריכות ימים, אזי

וַיִּגַשׁ לְבָנוֹ - וַיִּגַּשׁ

רווח זמן בין הפעם הראשונה שאמרו "עבדך אבי" לפעמים הנוספות, ולכן נענש הן על התרגום ששמע ולא מיחה, והן על דברי האחים ששמע ולא מיחה, למרות שנאלץ לא למחות בהם.

כי כאשר אדם נאנס ואינו אשם אכן הוא פטור, אבל אם הוא ממשיך את המצב גם כשהוא כבר לא אנוס כי עבר האונס, אזי הוא נענש גם על ההתחלה שהייתה מתוך אונס.

וכך ראינו גם במפרשים על דברי המדרש רבה פ"ט ג' שליוסף היה מותר לעשות השתדלות על פי דרך הטבע להשתחרר מבור האסורים כי חייב אדם לעשות השתדלות חזון אי"ש אמונה ובטחון ב' ו', אבל נענש והתעכב עוד שנתיים כי עשה פעמיים השתדלות "זכרתיני והזכרתני", והיות שעשה השתדלות מיותרת אזי הוא נענש גם על הראשונה שהיה חייב בה, וכפי שטען הגר"ח מבריסק לגרש"ק.

ובעצם בכל שמירת העיניים כך הוא, שהרי כתוב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ושואלים הרי הסדר הפוך שקודם עין רואה ואחר כך הלב חומד???

אבל בכל זאת התורה הקדימה את חימוד הלב, כי כידוע בראיה הראשונה של פריצות כשנזהר מאוד, אם הוא מסלק מיד את הרע ממוחו הוא לא עובר על זה, ואדרבה הוא מקבל שכר גדול כי עמד בניסיון הקשה וגם סילק את הרוע ממוחו, כי זו המלחמה הפנימית שנסלק כל רע מתוכנו, וששום רע לא ידבק בנו.

אבל אם חס ושלום האדם נופל כי הוא מהרהר במראה וחומד אותו בלב, אזי הכל נחשב לעבירה גם הראיה שהייתה באונס ושלא באשמתו, כי גילה בדעתו שנוח לו והוא שמח בזה רח"ל, וקל וחומר אם הוא ממשיך שוב לראות. לכן נזהר מרע ונהיה צדיקים ונקיים, וכמו שאומרים בידיש "אריינער און א הייליגער איד", לשם ולתפארת אמן.

ותאמר אל עבדיך אלי ואשימה עיני עליו

ואומנם יתכן שהחרם לא לגלות מחייב כל יהודי, והראיה שגם יצחק לא גילה לבנו יעקב!!!

וייתכן עוד שיוסף העדיף להטריח את אביו הזקן, מאשר לגרום שוב לשנאת אחים בכך שדווקא בנימין אח יוסף מרחל, דווקא הוא יגלה לאביו אודות מכירת יוסף, כי כך ייתכן שההיסטוריה של הלשנות והשנאה יחזרו על עצמם!!

גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם

כפי שכתוב בגמרא עירובין י"ט שאברהם אבינו עומד על פתחו של גיהנום וכל מי שמהול אברהם אבינו טוען זה שלי ושולפו מהגיהנום, ומבואר בזהר לך צ"ג א' "אמר רבי אבא" שרק מהול הנוצר בריתו אברהם אבינו רואה אותו כמהול.

כך גם האחים הקדושים ראו בקדושתם שיוסף מהול ולא פגם בבריתו רק אז הם נרגעו, שהמצרים לא קלקלו את יוסף הצדיק, אז הם באמת ראו והאמינו שזהו יוסף האמתי הצדיק שהיה להם, ולא חס ושלום יוסף אחר ומקולקל.

הקדוש ברוך יעזור שלעולם נהיה צדיקים בלי לקלקל חלילה ושיש שם שמים ושלא תהיה זקנותנו מביישת את ילדותינו התמימה, אלא אדרבה הכל הולך אחר הסוף, וסוף טוב הכל טוב, ונזכה להיות נקיים אמן ואמן.

ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה

חרם שאסור לגלותו ואדם זר לא אמור לדעת עליו, וידיעתי מוכיחה שאני יוסף.

ב. דעו לכם כי גם בזמן שמכרתם אותי עדיין הרגשתי שאתם אחים שלי, שלמרות הצער וכאב והבכי שהתחננתי לכם ולא הקשבתם לי גם אז אני לא התנתקתי מאהבתי אליכם כאח.

ועוד 4 פעמים בתחילת הפרשה שלנו???" ומתרחץ הגאון, שהיות והיה מליץ שתרגם את דברי האחים ליוסף הרי שהמליץ חזר 5 פעמים על "עבדך אבי" שאמרו האחים, וביחד יוצא כאן 10 פעמים.

ומילדותי תמהתי בדבר, וכי יוסף יכל למחות על כבוד אביו???" הרי אם כששמע "עבדך אבי" הוא היה מוחה, מיד השבטים היו מבינים שהוא שקר ומבין לשון הקודש, וזו בושה גדולה לתפוס מלך כשקרן!! וגם ממילא היה מתגלה לפני הזמן שהוא יוסף, וזה היה מקלקל את כוונתו לעוררם לעמוד על טעותם החמורה במשך שנות חייהם???"

ונראה לתרץ על פי יסוד תשובת הגאון האמורה קודם, שהרי המליץ זה מנשה רש"י מקץ מ"ב כ"ג ולמרות שלא הייתה ברירה ליוסף ולא היה יכול למחות בהם, בכל זאת היה עליו להזהיר את בנו מנשה להיזהר ולא לתרגם את המילים "עבדך אבי" הפוגעים בכבוד אביו, ובפרט שהיה

ובעצם בכל שמירת העיניים כך הוא, שהרי כתוב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ושואלים הרי הסדר הפוך שקודם עין רואה ואחר כך הלב חומד???

אבל בכל זאת התורה הקדימה את חימוד הלב, כי כידוע בראיה הראשונה של פריצות כשנזהר מאוד, אם הוא מסלק מיד את הרע ממוחו הוא לא עובר על זה, ואדרבה הוא מקבל שכר גדול כי עמד בניסיון הקשה וגם סילק את הרוע ממוחו, כי זו המלחמה הפנימית שנסלק כל רע מתוכנו, וששום רע לא ידבק בנו.

אבל אם חס ושלום האדם נופל כי הוא מהרהר במראה וחומד אותו בלב, אזי הכל נחשב לעבירה גם הראיה שהייתה באונס ושלא באשמתו, כי גילה בדעתו שנוח לו והוא שמח בזה רח"ל, וקל וחומר אם הוא ממשיך שוב לראות. לכן נזהר מרע ונהיה צדיקים ונקיים, וכמו שאומרים בידיש "אריינער און א הייליגער איד", לשם ולתפארת אמן.

ותאמר אל עבדיך אלי ואשימה עיני עליו

אומרים בשם הגרי"ז מבריסק זצ"ל שיוסף רצה שיביאו את בנימין והוא יעכב אותו אצלו, ככה יאלץ יעקב לרדת למצרים בכדי לשחרר את בנימין, וכך יתגלה סוד מכירת יוסף בלי שיפור החרם שעשו האחים על מכירת יוסף.

וקשה לענ"ד שהרי בנימין לא היה מה 10 של החרם, ולמה לא שלח יוסף את בנימין חזרה לארץ כנען שהוא יגלה ליעקב את הסוד שיוסף חי והוא מלך במצרים, וזאת במקום להטריח את אביו הזקן לרדת למצרים???

נראה לפרש שכאשר יוסף אמר לאחיו "אני יוסף" פחדו לגשת אליו, כי הם חששו שמא אכן הוא באמת יוסף, אבל לא אותו יוסף הצדיק שהיה בגיל 17.

כי חששו שמא יוסף נטמא חלילה. כי יראת שמים ראו שיש לו שהרי הזכיר תמיד שם שמים, ורק בעניין הקדושה חששו שמא המצרים הרסו אותו ועכשיו יוסף מקולקל לעומתם.

לכן אמר להם ראו את ברית המילה שלי וראו שאני מהול ושלא פגמתי בבריתי, והאחים הקדושים בקדושתם ידעו להבחין.

הקדוש ברוך יעזור שלעולם נהיה צדיקים בלי לקלקל חלילה ושיש שם שמים ושלא תהיה זקנותנו מביישת את ילדותינו התמימה, אלא אדרבה הכל הולך אחר הסוף, וסוף טוב הכל טוב, ונזכה להיות נקיים אמן ואמן.

ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה

כתב האור החיים הקדוש, שהאחים חששו שמא אין זה יוסף, כמו כן מצד שני הם חששו שאם זה אכן באמת יוסף שמא עכשיו ינקום בהם.

ולכן יוסף אומר לאחיו, א. אני יוסף, וראיה לדבר שהרי אני יודע שמכרתם אותי, למרות שזה סוד כמוס שנוסף בו

וטהר לבנו - יגש

שהוא חי במצרים, ולמה לא עשה זאת?? בפרט שהיה לו רצון להוכיח לפרעו שהוא לא עבד אלא הוא ממשפחה טובה וחשובה.

אלא כי הוא כיבד את החלטת האחים כי אהב אותם ולא רצה לצער אותם, לכן קיבל את החרם נגדו ולטובת האחים.

וזו אכן הוכחה ניצחת לעיני האחים שיוסף אהב אותם מאז ולתמיד גם בסבל ובבכי וגם ברום מעלתו.

ובשכל האנושי זה בלתי נתפס, איך יוסף מתעלה על עצמו למען האחים בזמנים הכי אכזריים והבלתי נתפסים בהתנהגות האחים כלפיו, זר לא יבין זאת, ורק איש בעל אמונה וביטחון בקב"ה מסוגל להתנתק רגשית עד כדי כך.

ואכן על יוסף נכתב **"אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו"**, וחץ מהביטחון זה גם מוכיח על מידות טובות ברמה הגבוהה ביותר ששייכת להימצא בילוד אשה.

אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו - המשך

הקדושים!!! ועי' רמב"ן, **ואכן** ראיתי באור החיים הקדוש שעמד על קושיה זו, **והקשה עוד** שהיה להם לומר **"אשמים אנחנו על אשר מכרנו"??**

אבל על פי הדברים הקודמים זה מובן, שהאחים הקדושים קלטו שעצם הדבר שיוסף הצדיק במקום לכעוס עליהם ולמחות על החרם ולצעוק שהוא לא מקבל על עצמו את החרם שנעשה לרעתו, והוא ידאג לספר זאת לאביו בכל דרך שיתאפשר לו, במקום זה הוא רק התחנן אליהם ברחמים, ובכך גילה את אהבתו אליהם שלא רוצה לצערם ולהרוס להם את החרם שקבלו עליהם בכדי להגן על עצמם, אם כן זה עצמו הוכיח שיוסף אינו **"רודף"** ולכן מתחננויו הם התעוררו וחזרו בתשובה על מכירת יוסף.

ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו

מצרים הוא בגאווה הזכיר שם שמים בגאון והפיץ וממשיך להפיץ בגאון את אמונתו בכוח ה' שרק בזכותו הוא מצליח, ואין עוד מלבדו, ומכריז בגלוי שאת האלוקים הוא ירא, וכל זמן שהיה בערוות הארץ של מצרים הוא לבד הצליח להישמר, ולהתעלות עד כדי יסוד שביסוד!!!

והם השבטים אמרו לעצמם אם קטן שבנו שהיה בחיק המשפחה הקדושה של שבטי קה עדות לישראל רק 17 שנה, הצליח ויצא ענק שבענקים יסוד שביסוד של מידת הקדושה, אז אנו גדולי השבטים שחיים בחיק קדושת המשפחה של שבטי קה שנים רבות בהרבה ממנו היינו אמורים לצמוח פי כמה וכמה, ועל זה הם בכו והצטערו מאוד מאוד עד כדי כך שיצאה ופרחה נשמתם על פי המדרשים!!!

ועל זה נאמר **אוי לנו מיום הדין!!! אוי לנו מיום התוכחה!!! כי איזה גדול בתורה וצדיק גדול היינו מסוגלים לצאת???** ומה יצאנו בסוף?? אפילו לא יהודי פשוט!!! ועל זה עלינו לאבד הכרה, ולבכות ולהתעלף!!! עכשיו נתפוס את עצמנו!!! ונחליט, אני חייב לצאת גדול בתורה וקדוש וטהור, לא להיות אדם חדל אישים!!! עדיין הנר דולק עדיין אפשר לתקן!!! קדימה להתפרע בכל הכוח לגדול ובעזרת השם נתעלה ונצליח בתורה וביראת שמים ובקדושה ביחד אתכם אמן ואמן.

אני יוסף העוד אבי חי ? ?

ובפשטות לפי זה שיעקב אבינו ידע זאת אם כן בעצם יעקב אבינו כבר ידע שיוסף חי, **ואכן יהודה מספר ליוסף שאביו יודע מזה וטמן זאת במילים "אך טרף טרף ולא ראיתי עד הנה"** שאכן שייך לראות אותו כי הוא חי, רק

ובעצם יוסף אכן הוכיח להם שהוא יוסף על ידי שהוא יודע את סוד המכירה, אבל איך הוא יכול להוכיח להם שאכן הוא אהב אותם ואפילו בעת המכירה לא סרה אהבתו אליהם???

ונראה לתרץ, כי הנה האחים עשו חרם שלא יגלו זאת, אבל יוסף יכול היה לסרב לחרם ולא לקבל זאת, **ואולי** לא מספיק שיסרב בלבד אלא חייב להוציא זאת בשפתיו, **ושמא** במקום סכנה הוא לא חייב להוציא זאת בשפתיו.

ואולי גם אם היה מסרב בפה לחרם לא היו מתייחסים אליו כי מכרו אותו למצרים מקום רחוק מארץ ישראל ולא חששו שהוא יצליח לגלות זאת לאביהם, לכן לא הייתה סכנה ליוסף למחות בחרם ולא לקבלו.

ובכל אופן יוסף לא הפר את החרם, כי ב 9 שנים שהיה מלך במצרים יכול היה יוסף לשלוח שליח לאביו ולגלות לו

בפרשה הקודמת כתוב שהאחים הקדושים, חזרו בתשובה על ששמעו את יוסף מתחנן עליהם והם לא חמלו עליו אלא הענישו את יוסף בעונש עבדות מדין רודף וכפי שהרחיבו המפרשים.

ואם כן קשה למה הם התעוררו לחזור בתשובה רק בגלל תחנוני יוסף, הרי כל נידון למוות או לעונש חמור הוא בוכה ומתחנן??

ואם חששו שטעו בשיקול הדעת אז גם בלי תחנוני יוסף היה עליהם לחזור בתשובה על עיקר הדבר שטעו בשיקול דעתם, בכך שדנו את יוסף כרודף - שעל כן רצו להורגו ובסופו של דבר דנו אותו לעבדות?? ולא מתקבל על הדעת שבגלל תחנונים ישתנה שיקול דעתם הרמה של האחים

כתוב במדרש רבה צ"ג י', אמר אבא כהן ברדלא: אוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה, ומה **יוסף קטן שבשבטים** לא היו יכולים אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, על אחת כמה וכמה כשיבוא הקב"ה ויוכיח לכל אחד לפי מה שהוא על אחת כמה וכמה.

וקצת נפלאתי על הלשון, יוסף קטן שבשבטים, וכי הגיל משנה כאן?? **הרי** הם עשו לו עוולה, לא האמינו בו!! ושנאו אותו!! ומטבע הדברים שכשיראו ויגלו שטעו הם ייבהלו ויתביישו מכל אדם שיהיה, ומכל גיל שיהיה??

וייתכן שהכוונה, שהם נבהלו מגדלותו של יוסף, שלמרות שהיה הקטן שבאחים בכל זאת הצליח להתעלות מעל ומעבר למצופה, שגם כשהיה עבד אומלל הצליח לשמור על צדקותו וקדושתו, וגם כשהוא נהיה מלך חשוב על כל

המפרשים מקשים הרי ידע לפני זה שאביו חי!!! **והאור החיים** כותב על פי הגמרא **סוטה ל"ז** שיש דעה **שיוסף בא לעשות מלאכתו - עבירה**, לכן הפסיד 10 שבטים וברגע האחרון עזר וברח ולכן נשארו לו רק 2.

וזהר לבנו - יגש

לו שאביהם חי, אלא ייתכן וכוונת יוסף בשאלתו היא, האם אבא ראה אותי במצב הזה של החטא??? והאם הוא שרד את הצער הגדול שנוצר מכך???

כי להיכנס לניסיון אפילו אם נעצור ברגע האחרון זה נורא ואיום, וכמו שהגמרא ב"ב נ"ז אומרת שאם יש 2 דרכים ובדרך אחת יש פריצות ובדרך השנייה אין פריצות.

אזי גם אם לא הסתכל על הפריצות הוא רשע, כל שכן אם אכן התחיל בעבירה שעל אחת כמה וכמה הוא נקרא רשע.

ללמדנו, שחובה עלינו להתבייש מאבינו, ולהזכיר בעת ניסיון את דמות פני אבינו כאילו מסתכל ורואה אותנו, ואכן ראיתי סגולה כזו בספר קו הישר פרק ב' בשם המגיד שהתגלה למרן הבית יוסף, וחלילה לנו להתחצף להורינו ולהפסיד סגולה חביבה זו, ותמיד נזכור שלא נחטא ונתבייש וניבהל ממה שיקרה לאבינו כשישמע מרוע מעללינו ח"ו, אלא אדרבה נתקן מעשינו שאבינו יחיה ויתענג לשמע פעלינו וטוב מעשינו אמן ואמן.

ויוסף ישית ידו עליך - יוסף מחייב את הרשעים - המשך

על כן נראה לתרץ, שאכן אישה זו עשתה עבירה שנסתרה, אבל גם בתוך העבירה בורא עולם מתייחס לחלק של המצווה שבו, **ואכן** היא רשעית בכך שהתייחדה עם אדם זר, **אבל** על חלק הזה היא כבר נענשה בבזיונות שעשו לה כשפרעו את ראשה בעזרה ועוד פעולות כמתואר בפרשת נשא.

ואכן אחרי שניקו אותה מהחטא עכשיו עליה לקבל שכר של המצווה שבתוך העבירה, בכך שהתאפקה ולא השלימה את העבירה למרות שהאש החלה לבעור בה, והיא בכוח עצום עצרה וקיבתה את האש, **ובוודאי** זו מצווה חשובה ועצומה, ולכן היא תקבל על זה שכר כאמור.

כי גם בהסתרה שבתוך ההסתרה, ה' מחפש צד חיובי וצד לזכות בכל מה שאפשר, מכל הצדדים ומכל הכיוונים, וגם ממה שמסתתר בעומק המעשה. **וכפי** שהקב"ה מתחשב כלפי חיוב קנס של פי ארבע וחמש בגונב בקר, שבגלל שהתבזה במעשה הגניבה הוא ישלם פי 4 ולא פי 5. **וכפי** שמצאנו בשתי בנות לוט ששתיהן עשו אותו מעשה, אבל האחת שלא התביישה במעשה שהרתה לאביה וקראה לכן שלה מואב כי יצא מאביה, לכן אסור ליהודים להתחתן עם מואב.

וגם יוסף שבא לחטוא עם אשת פוטיפר שבעצם הכניס עצמו בידים לניסיון, אכן התחיל בעבירה אבל כאמור גם בתוך חטא אם עוצרים בכוח זה ניסיון נורא וקשה מנשוא, ויוסף הצדיק עצר באמצע, לכן יוסף מחייב את הרשעים!!!

שכל מי שהכניס עצמו לעבירה הוא רשע כדברי הגמרא, אבל בכל זאת הוא חייב כל שנייה ושנייה באמצע העבירה לעצור ולהפסיק.

וייתכן שליוסף לא נחשב כלל לעבירה מה שנכנס לחטוא עם אשת פוטיפר כי זה היה מעל כוחותיו, מלבד מה שהיה עבד אומלל, והיא פיתתה אותו יום יום, **כי אולי בורא עולם כניכול הכניס אותו בכוח למצב זה** כמו שהיה עם יהודה ותמר ועם דוד ובת שבע, וברוך השם ראיתי לאחר מכן שכן כתב **החתם סופר** וברוך ה' שזכיתי וכוונתי לדבריו.

ואכן ראיה ברורה לדבר שהרי מפורש **במדרש** שבורא עולם העיד עליו שהוא נקי מעוון אשת פוטיפר. **וכל זה** כי בורא עולם רצה שיוסף יתנסה בניסיון לעצור באמצע התאוה, בכדי שיוסף ילמד רשעים דרך, שלעצור באמצע עבירה זו חובה ומצווה וזוהי גבורה וקדושה!!!

אני - יעקב עדיין לא זכיתי לראותו, ויעקב מצטער על שנטרף על ידי זליכה שפיתתה אותו!!!

ואם כן מובנת חרדת יוסף "העוד אבי חי!!!" כי הוא התבייש מכך שאביו קלט שהוא - יוסף בא לחטוא עם אשת פוטיפר, ובפרט הוא נבהל שנודע לו שאביו ראה שנוצר נזק חמור מבואו שיוסף הפסיד 10 שבטים, ורק עצר באמצע.

ולכן יוסף כשהתגלה לאחיו הוא שאל אותם שאלה שנראית כמיותרת "העוד אבי חי", שהרי כל הזמן סיפרו

ללמדנו, שחובה עלינו להתבייש מאבינו, ולהזכיר בעת ניסיון את דמות פני אבינו כאילו מסתכל ורואה אותנו, ואכן ראיתי סגולה כזו בספר קו הישר פרק ב' בשם המגיד שהתגלה למרן הבית יוסף, וחלילה לנו להתחצף להורינו ולהפסיד סגולה חביבה זו, ותמיד נזכור שלא נחטא ונתבייש וניבהל ממה שיקרה לאבינו כשישמע מרוע מעללינו ח"ו, אלא אדרבה נתקן מעשינו שאבינו יחיה ויתענג לשמע פעלינו וטוב מעשינו אמן ואמן.

שואל המדרש מה הכוונה שיוסף ישית ידו על יעקב, ולשם מה הוא ישית ידו על יעקב?? **ומתירץ**, שאמר הקב"ה: היד שלא שמשה בעבירה, תבוא ותינתן על עיניך, **שידעו כולם שיוסף נקי מאשת פוטיפר. והנה** הגמרא **בשבת** ל"ה ב' אומרת "יוסף מחייב את הרשעים", **ולכאורה** צריך עיון וכי מה עומק כוונת הגמרא, וכי רק את הרשעים הוא מחייב, הרי גם לצדיקים יש הרבה מאוד מה ללמוד מיוסף הצדיק שהוא כנגד קדושת היסוד שביסוד??

ונראה לבאר, שהנה הגמרא **סוטה** ל"ז מביאה דעה שיוסף בא לעשות מלאכתו - הכוונה שבא לעשות עבירה, אבל בשעת הניסיון ראה דמות דיוקנו של אביו וכך בשנייה האחרונה הוא הצליח להתגבר על יצרו וברח ממנה החוצה.

ולכאורה יש להקשות שהרי בגמרא ב"ב נ"ז ב' כתוב, א"ר חייא בר אבא "עוצם עיניו מראות ברע" זה שלא מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה, כי הולכות שם יחפות, **והגמרא** מסבירה שמדובר כשיש דרך אחרת ולכן הוא שבחר בדרך שיש בה חוסר צניעות, הוא **רשע!!** אפילו אם יזהר מאוד ולא יסתכל על הנשים.

ומפרשים טעם הדבר, כי אסור לאדם לסכן עצמו בניסיון של פריצות, **ולמרות** שהיצר הרע שקרן, בא אליך ומפתה אותך ואומר לך: דווקא לך כן בדרך זו, כי כך אתה מקיים מצווה!! כי כך אתה מתגבר על היצר הרע, וככה אתה הופך לצדיק וקדוש!!! **אבל** הגמרא אומרת שזה לא נכון, אלא אתה **רשע!!! ולא צדיק!!!**

ואכן יוסף שבא לחטוא עם אשת פוטיפר בעצם הכניס עצמו בידים לניסיון, עד כדי כך שאפילו איבד 10 מתוך 12 שבטים שאמורים היו לצאת ממנו, ואם כן לכאורה למרות שעצר בסוף הרי ההתחלה לכאורה היא עבירה, והגמרא אומרת שההולך בדרך רעה אפילו בלי לראות את הרע הוא רשע??

והנה מצאנו באשה סוטה שהכניסה עצמה לניסיון שנסתרה עם לילדים יפים ולבנים זכרים, **ומסבירים** המפרשים בפרשת נשא, שהיא מקבלת שכר כי היא כבשה את יצרה ולא חטאה למרות שהייתה קרובה לחטא כשנסתרה.

וגם זה תמוה, איך נחשיב את מה שהביאה את עצמה לחטא למצווה, הרי הבוחר בדרך שיש בו פריצות אפילו שלא הסתכל זה עבירה ורשעות, כל שכן בסוטה שנסתרה והתחילה בעבירה ממש, ולא רק הלכה בדרך רעה!! הרי היא רשעית שנכנסה לניסיון בידים??

וזהר לבנו - יגש

נלמד מזה, שגם אם חטאנו עלינו לצמצם אותו עד כמה שאפשר, וגם לא להתיימשך בגלל הנפילה כי הקב"ה רואה את כל התמונה מכל הכיוונים וגם בעומק העניין, והוא רואה גם את צד היפה אם יהיה במעשה, לכן קדימה לא להתיימשך, וגם אם חלילה וחס נפלת!!! לא להתיימשך, קום אפילו באמצע הנפילה והעבירה והתחזק ותקן את המעשה הרע עד כמה שאפשר לתקן שיהיה בו לפחות כמה שיותר צדדים יפים וטובים.

אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי כי למחיה שלחני אלקים לפניכם

רחמים, כי לא כל הנראה אכזריות זה אכן באמת אכזריות, לפעמים זה חסד בהתגלמותו, בעיקר במבחן התוצאה.

ואפשר לחדד הדבר עוד שיתאים יותר למקרה של מכירת יוסף, שהיה שוטר שראה מחבל ועליו היה חובה לירות ולהרוג את המחבל עוד לפני שהמחבל יפעיל את חגורת הנפץ שעליו, אבל השוטר לא היה מסוגל כי בחיים הא לא הרג בן אדם, והשוטר מתייסר כי הוא גם בסכנת חיים והוא גם חייב להציל חיי אחרים.

וברגע האחרון ממש הוא ירה סוף סוף במחבל שמת מידית עוד לפני שהצליח להפעיל את חגורת הנפץ ואכן נצלו חיי עשרות.

ואתו שוטר שלא היה מסוגל להרוג התעשת והתחיל לספר בגאווה איך שהוא בעצמו הרג את המחבל, כי תוך רגע השכיח ומחק ממנו את הקושי שלו להרוג!!! והתמקד אך ורק בהצלחה ובתוצאה המושלמת.

כך טען יוסף לאחיו, אתם רק טוב עשיתם ולא רע, זה אולי נראה רע אבל זה היה טוב, נכון היה זמני צער וכאב וזה נמחק מול התוצאה הנפלאה, וגם אתם תמחקו את השלבים הקשים והרעים, ותתמקדו רק בתוצאה הנפלאה שכולנו כאן ביחד ושאינו מציל אתכם ואת כל העולם מרעב.

ככה זה בחיים!!!! וגם ככה זה בקדושת האדם, לפעמים קשה מאוד כי היצר הרע מפתה מאוד, אבל הניצחון בסוף מתוק!! והקדושה שיש בסוף וההתעלות היוצאת מזה שווה הכל, ואין צורך להוסיף מילים.

ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו – מהמידות הטובות

ולכן ייתכן שמגודל התפעלותם מעוצמת מידותיו הנאצלות של יוסף הם פשוט מתו, כי פרחו נשמתם ככתוב במדרש.

וזה מזכיר לי מה ששמעתי מהמשגיח הגאון רבי ברוך פראנק שליט"א, על פי המסופר בגמרא בריכות ה' שלרבי יוחנן נפטרו ילדיו אחד אחרי השני, ובפטירה של בנו העשירי ראו אותו בלוויה רוכן ונוגע בגופת בנו הקטן, הם חשבו אולי יהיה נס ורבי יוחנן יעמיד את בנו הקטן לחיים, אבל לא!!! הוא סך הכל לקח שן אחת (לפי הסבר אחד) מבנו הקטן ושם בארנקו.

וכל כך למה?? כי אחר זמן כשהיה מנחם אבלים היה מוציא את השן ואומר להם תתנחמו, הנה זו השן של בני העשירי שקברתי, ושרדתי והמשכתי לחיות, אז גם אתם תתנחמו.

והדברים מבהילים, על מה חשב רבי יוחנן בלוויה הטרגית של בנו העשירי שנפטר בחייו, לא על כמה הוא רבי יוחנן מסכן ואומלל, אלא מחשבתו הייתה מחשבה של ענק שבענקים, איך אפשר לנצל את הטרגדיה האישית שלו ולהשתמש בה לעזור לנחם אחרים אפילו לפני שנוצר להם הצער. רב יוחנן התכוון לעזור בעתיד על כל צרה שלא תבוא, פשוט מדהים, ונאים הדברים למי שאמרם.

יוסף מרגיע את אחיו שהם לא עשו לו רע רק טוב, וזה מזכיר משל נפלא, שמלך ושיריו עברו ליד קבוצה של נערים פוחזים, ואחד מהנערים קילל את המלך, והמלך ששמע את הקללה כעס נורא וביקש להורגו, אבל השר הבכיר שהבין את הצפוי, מיד סטר לנער החצוף 2 סטירות מצלצלו וחמת המלך שככה, המלך נרגע ובסופו של דבר הסתפק בסטירות ולא נתן הוראה להרוג את הנער המקלל, ולנראה מהצד זה נראה כאכזריות של השר אבל הסטירה של השר היה חסד עצום לאותו נער.

ולהבדיל אלף ואלפי הבדלות בין הטהור לטמא, זה מזכיר לי תקופות אפילות בעם ישראל, שבזמן השואה במחנות, לפעמים הנאצי רצה לרצוח יהודי על חריגה קטנה שעשה, או סתם כי בא לו להתעלל באכזריות ביהודי, ואז הקאפו היהודי בא ומתנפל ובוועט ביהודי ומגלגלו ארצה וממשיך לבעוט בו, והנאצי מחייך ומרוצה הנה נעשית מלאכתו על ידי יהודי, והוא מרוצה מהרעיון שיהודי מכה יהודי אחר באכזריות, וככה השטן נרגע וממשיך בדרך.

והנה לרואים מן הצד זה נראה שהקאפו הוא יהודי אכזרי שהוא כאח של הנאצים וכשותף לפשע של הנאצים, אבל האמת היא שבמכות אלו הוא פשוט הציל את חיי היהודי המוכה, וכל בעיטה שנתן הקאפו זה היה מתוך רגש של

ייתכן שהם פשוט נבהלו מעוצמתו של יוסף, שבמקום לנקום בהם מיד ברגע שראה אותם כשהגיעו למצרים, כשהוא הכיר אותם והם לא הכירו אותו, מיד הוא ניסה בחכמה להחזיר אותם בתשובה על חטאם שמכרו אותו, וכאילו לא מדובר בו עצמו, וכביכול לא הוא זה שהרגיש את הפחד מהמוות ואת ההשפלה והעבדות והסבל בבור האסורים 12 שנה.

אלא כל כולו מרוכז בהם רק איך להיטיב להם!!!! איזה מידות טובות ונאצלות פשוט לא יאמן!! ממש מדהים, שבזמן העצב והטרגדיה הגדולה של יוסף הוא חושב רק על צערם של אחרים!!

וגם לא נשכח שיוסף אהב מאוד את אביו שהיה רבו מובהק ברוחניות ואהבו אהבת נפש והיה מקושר אליו בלב ונפש, עד כדי כך שאפילו פניו השתנו לדמות פני אביו, ובמקום שיוסף לפחות יודיע לאחיו מיד שהוא יוסף וכך יוכל לפגוש בדחיפות ובמהירות שיא את אביו, במקום זה הוא מתעכב רק למען עזרה אמתית לאחיו, וכאמור הוא רצה שיתחרטו מעצמם על גודל טעותם, ועצם ההכרה בחטא זה חלק מהכפרה.

ככה מתנהגים גדולי ישראל, שליטה מלאה ברגשות למטרות קודש, גם אנחנו נלך בדרכם, ולמרות סערות רגשותינו, ויצרנו הבווער בקרבנו, נשתלט ונחליט עד כאן, "והתקדשתם והייתם קדושים" נעבוד על עצמנו ונזכה באמת ובתמים להגיע לדרגה זו של "והייתם קדושים" אמן.

וטהר לבנו - ויגש

וכמו שיוסף חשב רק על אחיו ולא על עצמו ולא על נקמות, גם אנחנו לעתיד לבוא כשיתבהרו הדברים, נזכה ונראה עד כמה בורא עולם במקום לנקום בנו על העבירות והחטאים שעשינו, הוא ניסה בכל מיני דרכים ומהלכים שאנחנו חווים כהיום בחיינו לעזור לנו להתבונן ולתקן את דרכנו, וכשנתבונן ברחמי בורא עולם הרבים אנחנו נבהל מעוצמת רוממותו וגדלותו של הקדוש ברוך הוא ומגודל רחמיו הרבים.

והורידו עבדיך את שיבת עבדך אבינו ביגון שאלה

ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים אחת של גן עדן ואחת של גיהנם, ואיני יודע באיזו מוליכים אותי!!! ולא אבכה!!

ופלא עצום הדבר!!! איך התהפכו היוצרות???? מביטחון עצמי בחייו על צדקותו השלימה שלכן דרש גשם ואכן בזכותו ירדו גשמים, פתאום לפני פטירתו הוא בוכה שלא יודע מה מצבו?? לא יודע אם לגן עדן או לגיהנום?? מה זה עלה בראשו פתאום שהוא ילך לגיהנום?? איפה בטחונו העצום בצדקותו שהשתמש בה בחייו להוריד גשמים???

אלא נראה לחדש, וזה התחדש לי תוך כדי תפילת "על הניסים - בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול", שהתחלתי לבכות מצער על יוחנן, לא סתם יוחנן!!! יוחנן שקיבל 80 שנה אישור מבורא עולם שהוא **צדיק מאושר**, שהרי יוחנן כהן גדול נכנס לבית קודשי הקדשים ביום כיפור במשך 80 שנה ויצא שלם!!!

וזה בכלל לא פשוט כי בזמן בית שני כמעט כל שנה מתו כהנים גדולים ביום כיפור, וגם כבר היה זקן מעל בן 110 לפחות. ויוחנן גם זכה לשמוע בת קול בקודש הקודשים (בעת הקטרת הקטרת) סוטה ל"ג, והגמרא ראש השנה י"ח ב' מזכירה את יוחנן כ"כהן גדול לאל עליון", וכשרבן יוחנן בן זכאי מביא דוגמא לאדם גדול וצדיק הוא מזכיר את יוחנן כהן גדול (ידיים פ"ד מ"ו), וכן בברכת משה לשבט לוי: "ומשנאו מן יקומו" דברים לג' יא' כתוב בתרגום ירושלמי: ולא יהיה לשונאיו של יוחנן כהן גדול כוח לעמוד.

ובכל זאת ולמרות הכל, יוחנן כהן גדול בסוף נעשה צדוקי!! לבכות מרה!!! איך נפלו גיבורים??? איך??? מה קרה לצדיק הגדול, יוחנן???

והנה כל משפחתו נלחמו, אפילו הבת שלו יהודית נלחמה והרגה את שר צבא יוון, והכל למען היהדות המסורה מדור דור!!! משפחה יהודית לתפארת!!! אז משפחה כזו, מיוחנן כהן גדול, ומה עם יוחנן עצמו?? "לבסוף נעשה צדוקי"!!! ואני בוכה מרה!!! יוחנן!! אוי יוחנן!!! למה?? ובמחשבות אלו נרדמתי בליל ראשון של חנוכה!!

וכאמור בבוקר יום שני של חנוכה, התחדש לי ברוך השם, שרבן יוחנן בן זכאי בא לתקן את הקלקול שעשה יוחנן כהן גדול בסוף חייו. ולכן רבן יוחנן בן זכאי בכוונה ודווקא בסוף ימיו פחד ובכה והתעורר בתשובה בכדי לחדד את הפחד שלא יקלקל סופו כיוחנן כהן גדול, אלא אדרבה יהרהר בתשובה ויפשפש במעשיו וישפיל עצמו בענוה מרובה, ולא יבטח בעצמו אלא יפחד מאוד מיום המיתה.

וכך תיקן רבן יוחנן בן זכאי את הרושם שעשה יוחנן כהן גדול, וכאמור רבן יוחנן בן זכאי החשיב מאוד את יוחנן כהן גדול כאדם גדול וצדיק (ידיים ד' י) ולכן הוא דאג לתקן רושם חטאו. ואולי גם תיקן חטאו של יוחנן כהן גדול, ואין לי יד ושם בקבלה לכן נסתפק ברעיון שתיקן הרושם הרע של סוף חיי יוחנן.

ונלמד מזה שאסור לנו לסמוך על עצמנו, וכפי שהגמרא אומרת ברכות כ"ט תנן: אל תאמין בעצמך עד יום מותך, שהרי יוחנן כהן גדול שמש בכהונה גדולה שמונים שנה, ולבסוף נעשה צדוקי. ולכן לא יאמר אדם הנה אני נקי מחטא וכל הרהור וראיית איסור תקופה ארוכה ממש ואפילו יותר משנה שלימה ולכן אין לי

כתוב בספר העקידה שבורא עולם לא מעניש אדם אם במעגל של אותו אדם יש צדיק שלא מגיע לו צער מכך, ולפי זה מובנת טענת יהודה ליוסף, הרי אתה טוען שאתה ירא שמים, אם כן למה אתה מעניש את בנימין כשאביו הצדיק ימות מרוב צער בגלל זה??

וכמו שהבית הלוי מסביר, שאם אתה יוסף תטען שבית דין של מטה מעניש חוטא בלי להתחשב במשפחה הקרובה, זה נכון באופן רגיל, כי בדרך כלל המשפחה אשמה בפשעו של קרובם שלא שמרו עליו כהוגן, אבל כאן אתה שלפת את בנימין מחיק אביו הצדיק ואתה קיבלת עליו אחריות במפורש, ככתוב "ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עלי", ולכן אחריות ההידרדרות היא רק עליך, וממילא בוודאי אין לך זכות לגרום צער לאביו הצדיק.

ואם תרצה להענישו כדין שמים, הרי בורא עולם לא מעניש אם זה יגרום צער או נזק לקרוב או ידיד שלא מגיע לו להצטער, אז היות ואתה ירא שמים אתה חייב להחזירו ולקחת אותי במקומו לעבד.

ולפי זה מבאר הקדוש רבי אלחנן ווסרמן הי"ד את מאמר הגמרא בירושלמי תענית, י"ז א' שרבן יוחנן בן זכאי בשנות בצורת היה אומר לספר, יש לי צער שאני רוצה להסתפר, אבל אסור לי כי גזרו תענית כי לא ירדו גשמים, ומיד החלו הגשמים לרדת בכדי שרבן יוחנן לא יצטער חלילה.

וביאר האור אלחנן שרבן יוחנן טען שהיות והוא צדיק לא מגיע לו להצטער על חיסרון הגשמים, ולכן ה' הוריד גשם עבור כל העולם, בכדי שהצדיק רבן יוחנן לא יצטער!!!

ובראותי חידוש זה התעוררתי, שהנה לנו רבן יוחנן בוטח בצדקותו ודורש מבורא עולם גשם כי לא מגיע לו צער, אפילו שיש רשעים וגזרה על הדור בכל זאת בגלל צדקותו הוא דרש גשם!!

אבל פלא עצום שעל אותו רבן יוחנן בן זכאי מספרת הגמרא ברכות כ"ח ב' וז"ל: כשחלה רבי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו, כיון שראה אותם התחיל לבכות!! אמרו לו תלמידיו: נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק!! מפני מה אתה בוכה??

אמר להם אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכים אותי, שהיום כאן ומחר בקבר, ואם כועס עלי אין כעסו כעס עולם, ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם, ואם ממתני אין מיתתו מיתת עולם, וגם אני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון, ואף על פי כן הייתי בוכה!!!

עכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, ואם כועס עלי כעסו כעס עולם, ואם אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממתני מיתתו מיתת עולם, ואיני יכול לפייסו בדברים, ולא לשחדו בממון!!

וטהר לבנו - יגש

יותר חשש וסכנה, וזה ממש לא נכון, עלינו לזכור "לבסוף נעשה צדוקי". לכן אז אם ברצוננו לשמר את פך השמן הטהור בקדושה ובטהרה, עלינו לדעת שיש להיזהר מאוד, מלבסוף נעשה צדוקי!!! ולא אבטח בכוחי אלא אפחד מיצרי, ואשרי אדם מפחד תמיד.

"יעקב יעקב" – המשך

השלם, וכמאמר הגמרא "אל תאמין בעצמך עד יום מותך".

ואולי לכן נכתב "במראות הלילה", כי עיקר הנפילות העלולות לבוא על ישראל שהוא יהודי מושלם השולט על יצרו, זה בעיקר בזמן שהוא לילה, שאין לו את האש, השלהבת בקדושה למרות עבודתו התמימה, הוא מרגיש שאין בו את חמימות התפילה וההשתוקקות שהייתה לו בעבר, ואז הסכנה גדולה היא עד למאוד!!! **כי באין אש קודש אז נכנסת קרירות**, ואז היצר מנסה לחממו באש של עבירה רח"ל, כי כאשר אין "שבענו מטובך" ואין "ושמח נפשנו בישועתך" אז יש סכנה גדולה ל"וטהר לבנו לעבדך באמת".

לכן דווקא אז חייבים להתחכם כנגד היצר בכל התחבולות, ולנעול ביתר שאר וביתר עוז את כל הפתחים אפילו הקטנים ביותר **ליצר** הרע, ואז נוכל גם בחשכת הלילה לזכות ל"מראות הלילה", שהקב"ה יתן לנו קצת אש תבערת קודש למרות תקופת החושך כביכול.

המשך - משל ונמשל מתוך חלום

הוא היה בטוח שהוא צדיק ובזכות זה הוא הוריד גשם בשנות בצורת, בכל זאת רגע לפני פטירתו הוא בכה שלא ידע לאן מוליכים אותו אם לגן עדן או חלילה לגיהנום.

והבנתי תיכף בבהירות, שבורא עולם מזהיר אותי וכל יהודי ויהודי, שלא לחשוב שאם שנה שנתיים או אפילו עשור או יותר הוא צדיק ושומר על עיניו כראוי, ושולט לגמרי על היצר הרע למרות שהיצר הוא חזק ועוצמתי כאריה טורף, בכל זאת אתה צדיק שלטת עליו בשלימות בלי נזק!!!

בכל זאת אסור להתלהב לפני סיום החיים, שכל עוד האריה לא סגור כראוי בכלוב הוא יכול להתפרע, ולכן אסור בשום פנים להסיח דעת רגע ממלחמת היצר שעלול בפתאום - ברגע של היסח הדעת שבא מתוך זחיחות הדעת - להתנפל ולטרפנו חלילה.

קיצורם של דברים, אל תאמן בעצמך עד יום מותך!!! עלינו להמשיך להילחם עד הרגע האחרון, ואבא יקר שבשמים, אני כולי הודאה מעומק לבי לך, תודה שאתה ממחיש לי אפילו בחלומות את החיזוקים שאני זקוק להם ואתה מורה לי דרך בחיים דרך מסרים ברורים גם בחלום, ואין ספק שלהמחשה יש יתר תוקף ועוצמה תודה לך בוראי על זה ועל הכל, שאין רגע פנוי מעבודתך, אפילו בשינה אתה נותן עוז ותעצומות ברוך אלוקים.

לאיש חלפות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש חלפת שמלת - המשך

ומתוצת הגמרא, אמר רבי בנימין בן יפת שיוסף רצה לרמז שיצא מבנימין מרדכי שיצא ב 5 מלבושי מלכות.

וקשה שלמרות הרמז עדיין יש קנאה?? **ובפרט** שאת הרמז הזה כבר רימז בפרשת מקץ שבנימין קיבל 5 ידות

בולא עולם ברחמיו רצה לחדד לי עניין זה, שאסור לסמוך על עצמנו למרות שנים של התקדשות אמתית, אלא אל תאמין בעצמך עד יום מותך.

א. ראיתי הסבר נפלא של אבי תנועת המוסר רבי ישראל סלנטר זצ"ל על הפסוק "ויואמר אלוקים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב" על פי הגמרא בברכות י"ג שאחרי שהקב"ה שינה את שם אברהם אבינו מאברם לאברהם נאסר באיסור עשה לקרוא לאברהם בשמו הישן אברם, אמנם מוסיפה הגמרא שכלפי יעקב למרות שבורא עולם אמר "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל" בכל זאת אין עבירה לקרוא לישראל בשם יעקב, כי גם בורא עולם בפרשתנו חזר וקרא לישראל "יעקב יעקב".

ומסביר רבי ישראל סלנטר, שבכוונה בורא עולם השתמש בשם יעקב יעקב למרות שקרא לו ישראל, כי השם ישראל מבטא שלימות "כי שרית עם אלוקים ואדם ותוכל", ואילו השם יעקב מסמל עורמה "ויעקבני זה פעמים", ובורא עולם בא ומרמז לנו שגם לאחר השלימות של האדם שהתגבר ושולט על יצרו עדיין חייב הוא להשתמש ב"יעקב" בדרכי הערמה ורמאות כנגד היצר הרע שבא אליו בתחבולות שונות ומשונות כדי להפיל את האדם

ב. חלום חלמתי בעקבות מאמר זה, שהמחיש לי את המושג "אל תאמן בעצמך עד יום מותך", ולמרות שזה רק חלום, אבל הוא לא גרוע ממשל ונמשל וברוך ה' זה כבר חיזק רבבות יהודים באופן מוחשי, לכן אכתוב אותו גם כאן. חלמתי, שיש לי אריה פרטי בכלוב שהיה נמצא במשרד של מזכירות הישיבה, והגיע אדם שטען שהוא מבין באריות ויודע לשלוט על אריות והוציא את האריה מהכלוב, אני ברחתי מהחדר בפחד ואחזתי בחוזקה בידית הדלת השקופה מבחוץ.

ואכן אותו בן אדם שר שיר והסתכל לאריה בעיניים, וכך הוא הוביל את האריה דקות ארוכות בלי שהאריה יתקוף אותו, ובידו הייתה מצלמה שבה הוא הסריט את עצמו עם האריה תוך כדי הטילול, ואני בלחץ שכבר יחזיר את האריה לכלוב, אבל הוא התלהב מעצמו והוא התחיל לצעוק בואו תראו את ההסרטה המדהימה שהסרטתי.

ואני צעקתי עליו, וכי יצאת מדעתך!!! איך אתה בגלל התלהבותך המטופשת שאתה רוצה להראות את ההסרטה, אתה מסכים לסכן את עצמך ולהסיח את דעתך וריכוזך מהאריה?? הרי ברגע של היסח הדעת הוא מסוגל לקפוץ עליך ולקרוע את גופך!!! והתעוררתי!!!

ומיד הבנתי את פתרון החלום, וזה קשור למה שכתבתי על המסר שטרח רבן יוחנן בן זכאי להעביר בסוף חייו שאל תאמין בעצמך עד יום מותך, לכן גם אם במשך ימי חייו

הגמרא מגילה ט"ז תמהה, הייתכן שבדבר שהצטער בו יוסף, יכשל בו הוא עצמו??

שהרי הוא סבל מאפליה בין האחים, כאשר קיבל כתונת פסים, וקינאו בו אחיו לכן נמכר וכו', אז מדוע הוא עשה אפליה בין האחים ונתן לבנימין יותר מאחים??

וטהר לבנו - יגש

אלא כשמסמנים מטרה לא נכונה אז יפגעו בכל כיוון רק לא במטרה, ולכן המדענים שסימנו שאין אלוקים, אז כל פלא שמוכיח על בורא עולם הם יסבירו בטענות מגוחכות רק לא להגיע למטרה שיש בורא לעולם.

וייתכן שיוסף רצה לחדד להם זאת שוב אחרי שהתגלה להם, שתזכרו שוב את ה 5 מנות שקיבל בנימין באופן לא מתוכנן, ועכשיו יותר מתמיד אתם קולטים עד כמה שזה היה מוזר להפליא, **שאיך ולמה** לא חשבתם ישר ונכון שאשתי ומשפחתי מפנקים את בנימין כי הוא קרוב משפחתם??

ולכן כשתראו את ה 5 החליפות על בנימין תזכרו ותחנכו את הדורות הבאים אחריכם, להתבונן היטב ולשים לב, ולא להיות אטומים מלחשוב נכון וישר, אפילו כשזה מוכיח שחיתתם בחיים שגויים ושטעיתם בטעות חמורה מאוד.

ולכן, די לנו לסמן מטרות כאסורות, אלא חייבים לקבל את האמת כמו שהיא על פי דעת גדולי הדור, גם אם יתברר שטעינו כל החיים, הגיע הזמן להשתנות ולשנות לטובה, כי עם האמת והיושר חייבים ללכת בכל הכוח ועד הסוף.

ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק

בתפילה עוד בחייו של יעקב "אלוקי יעקב" כפי שמייחדים שמו של בורא עולם על אברהם ויצחק – "אלוקי אברהם אלוקי יצחק", ולמרות שיעקב חי, בכל זאת הקב"ה הבטיחו שיותר הוא כבר לא יחטא עד סוף חייו.

אבל כאמור זה היה גם בכדי לעודד את יעקב כשהיה בין הניסיון והייסורים של לבן ועשו לניסיונות והייסורים שהתייסר ממקרה דינה ויוסף, אבל עכשיו שכבר נסתיימו ניסיונותיו של יעקב, מחדש המדרש שכבר לא היה צורך להזכיר "אלוקי יעקב" בחייו של יעקב.

ויעל לקראת אביו וירא אליו

כמו כן יוסף רצה שאביו יראה אותו מושלם שלא חטא בין העמים לא כעבד ולא כמלך, ויותר מזה יוסף ידע שהוא צדיק ולכן ידע שכאשר אביו יראה אותו את יוסף הוא יעקב אבינו כביכול יראה את עצמו כמו במראה, ויוסף שמח לשמח את אביו שנשאר צדיק, וזו המתנה הכי גדולה שכן יכול לתת לאביו.

ומצד שני המתנה הכי גדולה שאבא יכול לתת לבן היא הידיעה שהוא תמיד היה חזק באמונה למרות הקשיים הגדולים, ולכן יעקב אמר ברגע הפגישה עם יוסף את קריאת שמע, להראות ליוסף אני נשארתי שלם באמונותי תמיד, גם כשסברתי שאני הולך לגיהנום בכל זאת קיבלתי עול מלכות שמים - אפילו נוטל את נפשך וממונדך וכל מה שאתה שואף אליו, זוהי פגישה אמיתית בין אב ובן גדולי ישראל, שכל אחד מראה את חוזקו באמונה בכל מצב.

ונתתם חמישית לפרעה

ובעצם יש לתמוה למה נחשב "מושב" עם ישראל במצרים מיום שנגזר עליהם בברית בין הבתרים שהם יהיו בגלות מצרים, הרי הם לא ישבו במצרים רק 210 שנים??

אלא יתכן, שהיות ואברהם הסכים לגזירה זו בברית וגם יעקב אבינו הסכים לכך כשחילק את העולמות בינו לבין עשו הרשע, לכן בורא עולם החשיב את ההסכמה והקבלה של האבות כאילו הם כבר התחילו את הגלות מאז שנגזרה.

וכשם שבזכות הסכמת האבות לסבול בעולם הזה הקב"ה החשיב להם זאת כאילו התחילו לסבול, כך חוק שעשה יוסף במצרים שרק חמישית יקבל פרעה אכן קבע את זמן שעבוד עם ישראל במצרים.

מנות בסעודה כמפורש במדרש הגדול ועוד, אז למה פעמים אותו רמז?? ועוד יש לשאול שיתן גם ללוי 8 חליפות לזכר 8 בגדי כהן גדול, אלא ברור שחוף מהרמז למלבושי מלכות יש כאן עניין נוסף כדלהלן.

הנה במדרש תנחומא (הביאו רש"י) כתוב, שכאשר האחים הביאו את בנימין יוסף עשה סעודה מיוחדת ואכלו כולם ביחד, ואז יוסף נתן את המנה שלו לבנימין, ואז אסנת נתנה גם היא את המנה שלה לבנימין, וכך עשו גם מנשה ואפרים, כך קיבל בנימין 5 מנות – ידות, כאשר זה לא נראה כמתואם בין יוסף ואסנת וילדיו.

וזה מוזר להפליא איך האחים רואים שכל משפחת יוסף מפנקים אישית את בנימין, וכל המשפחה הנשיאותית של יוסף לא אוכלים רק שותים כפי שכתוב בפסוק, והם עדיין לא קולטים שזה יוסף, שמפנק את אחיו בנימין???

ולכן, די לנו לסמן מטרות כאסורות, אלא חייבים לקבל את האמת כמו שהיא על פי דעת גדולי הדור, גם אם יתברר שטעינו כל החיים, הגיע הזמן להשתנות ולשנות לטובה, כי עם האמת והיושר חייבים ללכת בכל הכוח ועד הסוף.

כתוב במדרש רבה צ"ד ה' רבי ברכיה אמר אין הקב"ה מייחד שמו על בריה כשהוא חי, אלא על בעלי יסורים, לפיכך לא כתוב כאן "ויזבח זבחים לאלקי יעקב", אלא לאלקי אביו יצחק שכבר מת. ולכאורה זה מדרש פליאה, כי מה פתאום יעקב אבינו בעצמו יזכיר אלוקי יעקב?? וכי מה ההווה אמינא שיזכיר אלוקי יעקב?? כאילו מדבר על עצמו בגוף שלישי??

ואמנם לפי מה שהתחדש לי על הפסוק "ויקרא לו קל אלוקי ישראל", שכתוב ברש"י מהגמרא שהקב"ה שהוא אלוקי ישראל קרא ליעקב קל, וביארנו בתחילת פרשת וישב שהכוונה שהקב"ה חידש ליעקב שאפשר להזכיר

כתב רש"י: יוסף נראה אל אביו, ופלא גדול מה כוונת רש"י בזה הרי ברור שאם יוסף נפגש עם אביו הוא ראה את אביו ואביו ראה אותו?? **וראיתי** שמרן הגרי"ז טוען שזה קשור גם לדברי יעקב אבינו שאמר "אלכה ואראנו בטרם אמות", וגם כאן יש מקום לשאול מה עניין הראיה של יעקב את יוסף??

ונראה לפרש כפי שכתבתי בתחילת הפרשה, שכשאמר יוסף אני יוסף, התכוון שהוא נשאר אותו צדיק כפי שהיה בבית אביו בבחרותו, שדמות פניו דמו לאביו כי היה מחובר מאוד לאביו יעקב, ואת זה יעקב אבינו רצה לראות שבנו יוסף עדיין נראה כמוהו דהיינו שנשאר צדיק, וכך יעקב אבינו מרגיש שלם שעשה את תפקידו בעולמו, שגידל 12 שבטים בקדושה וטהרה וכראוי.

ראיתי בספר נחלת אליהו, שכתב שבפרשת בא י"ב מ' כתוב ש"מושב בני ישראל בארץ מצרים עברו רק 400 שנה, והרי מלידת יצחק עד יציאת מצרים עברו רק 400 שנה, אלא מספר זה נמדד מברית בין הבתרים שהיה 30 שנה לפני לידת יצחק. והנה למעשה רק 210 שנה עם ישראל היו במצרים, ורק 86 שנה מתוכם הם היו משועבדים לפרעה, ו 86 שנה מתוך 430 שנה יוצא בדיוק חמישית, וזה רימז יוסף בחוק שקבע במצרים.

וקצת קשה וכי בכוח יוסף היה לשנות את זמן גלות עם ישראל?? וגם מה הקשר בין חוק שעשה עם עבדי פרעה שיתנו חומש ממה שיגדלו בשדות, לגלות עם ישראל???

וזהר לבנו - יגש

אפשר לחדד יותר, שהיות ויוסף הצדיק החשיב את כל תהליך סבלו כעבד כחלק מהטובה שהטיב עמו הבורא, וכפי שאמר לשבטים שלא עשו לו כל רע אלא רק הטיבו עמו, אם כן בכוח זה שהחשיב הכל לטוב גם את שנותיו הקשות ביותר, זה נתן לו את הכוח והזכות לקבוע כמה זמן בדיוק עם ישראל יסבלו מפרעה בשעבוד.

וכל זה היה בזכות מה שיוסף שנשאר צדיק והומלך מתוך קדושתו ובכוח אמונתו בהשם, וגם כל רגע שהיה מלך במצרים היה בזה מסירות נפש להמשיך לשמור על הקדושה ובכך עשה קידוש השם כל רגע, לכן הייתה עוצמה לחוק זה שקבע גם לנצל זאת ולהקל על עם ישראל שכל ימי שעבודם היו רק חמישית מזמן הגזירה שזה 86 שנה בלבד.

ללמדנו, שמי שמקבל עליו באמונה ובאהבה כל דבר לטובה גם מה שנראה כקשה וכצער וכאב!!! שידע לו שזכותו רבה עד למאוד והקב"ה אוהב יהודי שכזה ויש לו כוח עצום להשפיע לטובה בתפילה עליו ועל כלל ישראל, ואפילו לבטל או לצמצם גזירות רעות מעם ישראל ח"ו, ולכן נתחזק באמונה ונתחזק באמונה בהשגחתו האוהבת של בורא עולם עלינו בכל רגע, ונשתדל תמיד להיות בשמחה, ולעבוד את הבורא יתברך בהתלהבות באהבה ובשמחה מתוך הכרת הטוב עצומה, וכך בורא עולם ימציא לו עוד ועוד טובות וחסדים שימשיך להודות להלל ולשבח עד בלי די, אמן ואמן.

וישם לחק עד היום הזה רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה - המשך

שיוסף עוזר לכהני דת של עבודה זרה, אבל מי שראה את כל התמונה הבין שיוסף רק ניצל חוק קיים של פרעה והדגיש אותו, והאריך את תוקפו "עד היום הזה", והגויים חשבו שהוא רק דואג לכבודם של כהני דתם התיפלה.

אבל יוסף הצדיק שהאמין שהוא בשליחות ה' לעזור לעם ישראל הכין חוק זה כדי להציל את שבט לוי, ששבט לוי יוכלו לחמוק מעבדות פרעה ולהיות בישיבה כל שנות גלות מצרים.

ואכן ככתוב בזהר כל עם ישראל אילו ישבו ולמדו תורה בעמל גם הם היו ניצולים מעבדות פרעה, ואם כן מובן ולא פלא מדוע התורה טורחת לספר לנו את חוקי מצרים שקבע יוסף בשנות הרעב למצרים.

הנה החוק הנוסף שיוסף קבע במצרים עוד לפני בא האחים "כי חק לכהנים מאת פרעה, וישם לחק עד היום הזה רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה", ויוסף בעצם המשיך לעתיד את חוק פרעה שכהני הדת לא יהיו עבדים לפרעה, ולא רק, אלא מכוח החוק הם גם יקבלו אוכל חינם.

ובעצם כאן קבע יוסף את הכוח שהיה לשבט לוי לחמוק מעבדות פרעה בטענה שהם כהני דת וזכותם לחיות במצרים בלי להשתעבד בעבדות לפרעה.

והנה מי שראה את חוק מצרים, מה שיוסף בשנות הרעב חידד וקיבע אותו להמשך הדורות, לא הבין איך יתכן

ויאמר אל פרעה מעט ורעים היו ימי שני חיי

עקיבא. **ובעצם** אם שכס ואנשי שכס באו לתיקונם, כל שכן שדינה בת יעקב תזכה לתיקון מושלם עבודה, ואכן כתוב שנישאה לאיוב הצדיק, שיש לו ספר שלם בתנ"ך.

ואין לי עסק בקבלה כי בנגלה עדיין לא התחלתי לסיים היטב אפילו דבר אחד שלם, אבל אולי כהמשך לדברי הרמ"ע פאנו שכתבתי לעיל, ייתכן להוסיף שרחל בתו של כלבא שבוע נישאה לרבי עקיבא והחזירה אותו בתשובה וגידלה אותו לגדול הדור, היא ניצוץ של דינה בת יעקב, וכך הושלמה החבילה לתיקון שלם ומושלם.

וייתכן להוסיף עוד שהרי כתוב במדרש שהיות ויעקב לא נתן אפשרות לעשו להתחתן עם דינה לכן היא נחטפה על ידי שכס, והטענה נגד יעקב הייתה שאילו עשו היה לוקח את דינה אזי דינה הייתה מחזירה בתשובה את עשו, ואכן רחל השלימה את המעגל גם בנקודה זו, שתיקנה את רבי עקיבא שהיה שונא תלמידי חכמים עד כדי כך שאמר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור, ורחל שהייתה בת טובים מיקירי ירושלים בתו של כלבא שבוע שיכלה להתחתן עם המצוין שבבחורי ירושלים, בחרה להתחתן דווקא עם עקיבא בן ה 40 והחזירה אותו למוטב, ובנתה אותו לתלפיות לגדול הדור והדורות "רבי עקיבא".

והיות וגם עם דינה הדברים הסתדרו באופן מושלם, וכל מעשה דינה היה שווה בכדי שיצא מזה רבי עקיבא ותלמידיו וכאמור, אם כן מתאים שבורא עולם טען ליעקב אבינו מדוע התלוננת על קשייך ובכלל זה על צער מעשה דינה, שהרי דברים טובים ועצומים לטובה יצאו מכך!!!

כתוב במדרש שלפי שיעקב אבינו דיבר כך נענש שנפחתו חייו על כל אות שמופיע בפסוק זה, כי טען לו הקב"ה הרי הצלתי אותך מידי לבן ומידי עשו והחזרתי לך את דינה ואת יוסף, והיות ובסוף הכל יצא לטובה אם כן מדוע התלוננת שרעים היו ימי חייך.

ולכאורה לא מובן, מילא כל הדברים שהזכיר הקב"ה אכן הסתיימו לטובה, אבל בקשר לדינה נכון שהיא לא רצתה לחזור מרוב בושה וכלימה עד כדי כך שהעדיפה להישאר בבית שכס שפגמה, ובסופו של דבר השבטים הוציאו אותה בכוח, ושמעון הבטיח לה שישא אותה לאשה, אבל אחרי הכל היא חזרה פצועה ופגומה, ואינו דומה כלל לשאר הקשיים שהיו ליעקב אבינו שיצא בשלום בלי שום פגע בסופו של דבר.

אלא זה מוכיח סוד עצום שכתבתי בפרשת כי תשא בשם המקובל הרמ"ע מפאנו ובילקוט ראובני שרבי עקיבא היה ניצוץ מנשמת זמרי בן סלוא נשיא שבט שמעון שהוכה על דבר המדיינית, והוא ניצוץ של נשמת שכס בן חמור, וכן ה 24 אלף אנשי שכס התגלגלו ב 24 אלף משבט שמעון והם התגלגלו ב 24 אלף תלמידי רבי עקיבא. **ולפי** זה מובן מדוע רבי עקיבא השתוקק כל ימיו למות על קידוש השם, כי זה היה שכרו שהשלים תיקונו שסוף סוף מת בקידוש ה' מתוך מצווה ודבקות בבורא עולם.

וזה גם ממתק סיבת התעכבות יעקב בשכס שנה וחצי, בזמן שהיה עליו חובה למהר לבוא לבקר את אביו ואת אמו קודם פטירתה, כי מחמת עיכוב זה יצא מזה רבי

מעט ורעים היו ימי שני חיי

לעבוד בכל מצב ללבן כפי שתיאר יעקב ללבן כשצעק עליו, **ומצד** שני התאמץ הרבה יותר לשמור על תרי"ג שמצוות

קצת תמוה מדוע אכן התלונן יעקב, הרי הוא עצמו לאחר 22 שנים קשות עם לבן הרמאי שהתאמץ במסירות נפש

וַתֵּהָרָא לְבָנוֹ - וַיִּגַּשׁ

שהם עוד מבקשים מנוחה ושלווה גם בעולם הזה? לכן קפץ עליו רוגזו של יוסף.

וייתכן שמזה פחד יעקב כאן שאם ירצה לנוח בטוב ובשלווה יקפוץ עליו רוגז הבא שהוא גלות מצרים, לכן יעקב כביכול חי עכשיו במרמור ובצער עד כדי שהצער ניכר על פניו **כמפורש במפרשים**, בתקווה שזה יוכיח שאינו מבקש לשבת בשלווה אלא השלים עם מר גורלו שרוב ימיו רעים, ואולי כך ידחה גלות מצרים ויעקב יספיק להוסיף עוד שנים של יראת שמים בעם ישראל.

קריאת שמע של יעקב בפגישתו עם יוסף

לחיות. וכפי שאמר יעקב **"המותה הפעם אחרי ראותי את פינד"**, שעד עכשיו כאילו הייתי מת לנצח, ומעכשיו שראיתי פינד חזרתי לארץ החיים בזה ובבא, ולכן שייך בי את המושג למסור את הנפש ולמות עבור כבוד ה' כציווי **"ובכל נפשך"** אפילו ה' נוטל את נפשך.

ולכן יעקב מיד אמר קריאת שמע, בכדי לקיימה בשלימות מה שהרגיש שהיה חסר לו משך 22 שנה, כי צדיק כל חייו זה דבקות בה' ובשלמות המצוות מעל כל רגש אנושי. **וכמו** שכתב **הרשב"א** (שו"ת, חלק ה' סימן נ"ה): **"כי עליך הורגנו כל היום** – וכי אפשר ליהרג בכל יום? אלא, שבכל יום שאנו קוראים בקריאת שמע **"ובכל נפשך ומסכימים על כך**, הרי הוא כאילו הורגנו באותה שעה עליו יתברך, כי כל **המסכים על זה כאילו עשאו"**.

דוגמת דברי **החינוך מצווה ער** והכהן הגדול הנבדל להיות קדש קדשים, למרות היותו בעל גוף, בכל זאת נפשו תשכון תמיד בתוך המשרתים העליונים, על כן **לא התירה לו התורה להיטמאות לקרובים לעולם**, ואפילו לקרובים ממדרגה א', **ולמרות** שלכהנים הדיוטים התורה התירה להיטמאות למשפחה קרובה ביותר, כי חס ה' עליהם **שישפכו נפשם בבית המת** כי יחס לבבם על קרוביהם, מה שאינו כן בכהן גדול, כי **מרוב דבקות נפשו למעלה יתפשט לגמרי מטבע בני איש**, וישכיח מלבו כל עסק העולם הזה הנפסד, ועל פטירת הקרוב לא תבכה נפשו, כי **כבר נפרד ממנו כבר שנים בעוד עודנו בחיים"**.

ללמדנו שאין לנו מושג בעוצמת קדושת הצדיקים, וכל שכן בקדושת אבות האומה, שכל כולם היה דביקות בבורא עולם, נכון היה להם גוף אבל הם היו בבחינת התפשטות הגשמיות שגופם בעולמנו אבל ראשם למעלה בשמים דבוקים בדבר האמיתי, ולא מחשבתנו מחשבתם, ולא ראיתנו ראיתם, ולא חשקינו חשקם, כי הם כמלאכים ממש, ואנחנו כחמורים ופחות מכך, שהרי הדורות של התנאים אמרו על עצמם שהם כחמורים לעומת הדורות שקדמו להם, כל שכן אנחנו!!

*"אני יוסף" - שלבי התגלות יוסף ומשמעותם

ואז יוסף בוכה בקולות וברקים שיתפלאו מה הקשר שסגן נשיא מצרים איש עוצמתי בוכה בהיסטוריה שאפילו נשמעת בבית פרעה, ואז אולי הם יקלטו שהוא בוכה כי הוא יוסף ובוכה על צער אביו שמתגעגע אליו שנים כה רבות, והפצע עיין פתוח!!! ואולי דרך הבכי העוצמתי האחים יבינו שזה יוסף האבוד!!!!

אבל גם זה לא עזר, האחים לא קלטו גם בסערת הרגשות שנגלה להם מול עיניהם, לא קלטו גם בסימן כה מובהק!!!! **ועל** זה נאמר בגמרא: **אוי לנו מיום הדין** אוי לנו מיום התוכחה, אם אחי יוסף לא עמדו בתוכחת יוסף, שלא יכלו לענות לו, מרוב הבושה לא רק הבושה שמכרו אותו אלא הבושה שעד הרגע האחרון לא קלטו וחזרו בהם ולא הודו שיוסף נהיה מלך והם טעו!!!!

כפי שטען לעשו לפני שנפגש איתו, ובכל זאת יעקב אבינו באותו זמן טען לבורא עולם **"קטונתי מכל החסדים"**, דהיינו שלמרות כל ה-22 שנות סבל לבן עדיין יעקב אבינו טוען שקיבל חסדים מעל ומעבר למה שמגיע לו, ומדוע עכשיו מול פרעה יעקב אבינו מתלונן על סבלו?!

ונראה לתרץ שיעקב אבינו פחד מגלות מצרים העתידה להתעצם לאחר מותו, ולכן רצה להאריך את חייו שישפיע כמה שיותר על עם ישראל, והיות ולפני 22 שנה כאשר רצה לשבת בשלווה לאחר שסיים עם לבן ועשו ודינה, אמר לו הקב"ה לא די לצדיקים מה שמזומן להם בחיי העולם הבא

על סיבת הדבר שיעקב אבינו ברגע פגישתו עם יוסף לאחר 22 שנה של בכי ויגון קרא קריאת שמע נכתבו הסברים רבים, כי בעצם לא מובן אם אכן הגיע הזמן מדוע יוסף לא קרא יחד עם אביו, וגם אם יוסף קרא לאחר מכן ולא בתחילת הזמן מדוע אם כן בער ליעקב להקפיד לקרוא בתחילת הזמן כאשר מולו פגישה חשובה ומרגשת עם יוסף שכל כך ציפה לו?!

ונראה לתרץ שהנה עד עכשיו שחשב שיוסף נפטר ממילא לא מילא את תפקידו בעולם, כי היה עליו להקים 12 שבטים וזה גרם לו לעצבות נוראה כמתואר בפסוקים, ועכשיו סוף סוף התמלא שמחה וביכולתו להגיד קריאת שמע בשמחה ובהתלהבות מתוך שמחת הלב, ולכן בערה בו קיום המצווה מיידית.

אבל טמון כאן עוד יותר, שהרי כאשר חשב שיוסף מת אם כן יעקב היה בטוח שהוא הפסיד גם חייו כאן בעולם הזה וגם את חיי הנצח, כפי שאמר **"ארד אל בני חיים שאולה"**, ומלבד העצבות שזה גרם ליעקב אבינו זה גם גרם לו כביכול קושי בכוננת קריאת שמע, שהרי אומרים **"ואהבת את ה' אלוקיך בכל נפשך"** - אפילו נוטל את נפשך!!

ואצל יעקב אבינו במשך 22 שנה כביכול כבר לא היה שייך שיכוון לאהוב את ה' אפילו הוא נוטל את נפשך שהרי הוא כבר כאילו ניטל ממנו נשמתו לנצח!! ורק עכשיו שנודע ליעקב אבינו שיוסף חי, אם כן חזר יעקב אבינו כביכול

ללמדנו שאין לנו מושג בעוצמת קדושת הצדיקים, וכל שכן בקדושת אבות האומה, שכל כולם היה דביקות בבורא עולם, נכון היה להם גוף אבל הם היו בבחינת התפשטות הגשמיות שגופם בעולמנו אבל ראשם למעלה בשמים דבוקים בדבר האמיתי, ולא מחשבתנו מחשבתם, ולא ראיתנו ראיתם, ולא חשקינו חשקם, כי הם כמלאכים ממש, ואנחנו כחמורים ופחות מכך, שהרי הדורות של התנאים אמרו על עצמם שהם כחמורים לעומת הדורות שקדמו להם, כל שכן אנחנו!!

בס"ד בקריאת התורה התחדש לי, לא כפי שחשבתי בשנים עברו, שיוסף אמר אני יוסף ואמר זאת תוך כדי בכיות גדולות עד ששמע זאת פרעה!! ממש לא כך!!! אלא כתוב שיוסף לא יכל להתאפק, ושלב אחרי זה אמר **"הוציאו כל איש מעליו"**, ושלב אחרי זה יוסף בכה בכי חזק ועוצמתי עד שנשמע קול בכיו אפילו בבית פרעה!!! ורק אחרי זה אמר להם יוסף **"אני יוסף"**.

וההסבר כפי שהארכתי בפרשת ויחי, שיוסף רצה עד הרגע האחרון שהאחים יגיעו לבד למסקנא שהם טעו שחשבו שיוסף הוא חולם חלומות ובחיים לא יהיה מלך, ולכן עד הרגע האחרון הוא נתן להם סימנים בכדי שיגלו בעצמם שהוא יוסף וזה לא עזר הם לא הכירו בטעותם!!! **ויוסף** לא יכל להתאפק איך הם לא קולטים שהוא האח האבוד שאבא כל כל בוכה עליו

כל שכן שלא נוכל לעמוד מול טענות בורא עולם שכל חייו נתן לנו איתותים לחזור בתשובה, ואנחנו טיפשים ממשיכים בדרך רעה ולא חוזרים בתשובה!!! **אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה!!!**

וזהר לבנו - יגש

יוסף בכה על כתפי אחיו על גלות עשרת השבטים

ברבים על מעשיו אשר בושע עצומה עבורו, לכן זכה לכפר על זרעו אחריו והראיה שדווקא ממעשה זה יצא משיח בן דוד.

ולא זו בלבד, אלא היות ויהודה עצמו ערב על חיי בנימין וקיבל על עצמו להיות עבד ליוסף תחת בנימין, וגם מחמת ערבות זו התגלגל עצמותיו בארוננו ולא נכנס לשיבה של מעלה עד סוף ימי משה רבינו, ובלי ספק ליהודה שהיה ראש ישיבה היו מאות שנים אלו יסורים עצומים ברוחניות בהתנדבותו של יהודה כשקיבל מעצמו אחריות עצומה על בנימין, כל זה פעל שאכן זרעו של יהודה לא יפלו ויאבדו עם עשרת השבטים באבדון רוחני שהגלם מלך אשור.

זה מבאר גם מדוע משה רבינו לא הקדים להתפלל על יהודה אלא רק בסוף חייו של משה, כי אז הרגיש עת רצון שתם ונשלם תיקונו של יהודה על זרעו שלא יאבד עם עשרת השבטים.

ואילו ראובן שבטו גלה למרות שלא היה כשאר האחים בעניין המכירה, בכל זאת כתב **המשכיל לדוד** שראובן לא התנקה ממכירת יוסף, כי גם ראובן שנה את יוסף כשאר אחיו, ורק פחד שיתלה הסירחון בו שהוא בכור השבטים לכן טרח להצילו, והביא ראיה לכך שהרי יעקב אבינו ניקה רק את יהודה שאמר עליו **"מטרף בני עליית"**, וגם מצאנו **בזהר חדש איכה** יג' שרבי אליעזר היה גלגול של ראובן שהיות וראובן ציווה להשליך את יוסף לבור, על כן השליכו את רבי אליעזר לבור אך העלו אותו לאחר מכן ולא הרגו אותו.

ולכאורה אולי אפשר לבאר חטאו של ראובן ע"פ **רבי יוסף בכור שור**: שכתב שגם ראובן כשראה שלא הקשיבו לו לרחם ולוותר ליוסף השתתף עמו **במפורש** כי לא אמר **לא תכוהו נפש** אלא אמר **"לא נכנו נפש"**, וגם כתב שהאחים דרשו מהתחלה שכולם **ביחד יהיו בהחלטה שתתקבל** ולא מצאנו שראובן התנגד לדרישה זו, **ואולי** יש להוכיח כדבריו מכך שראובן לא סיפר לאביו שיוסף חי, אלא שקיבל עליו להיות בהסכמת האחים אפילו שהיה נגד רצונו, **עוד** כתב שגם יוסף נשבע לא לספר כי העדיף שימכרוהו אותו כעבד ושלא יהרגוהו, **ואולי** אם ראובן לא נשבע היו לא הייתה מתקיימת המכירה אלא היו רודפים מיד להשיג את השיירה שקנתה את יוסף ויל"ע.

והנה ראובן דרש שלא יהרגו את יוסף בידיים אלא שיזרקו אותו לבור שיש בו נחשים ועקרבים ולפי **האור החיים הקדוש** הוא טען להם שרק אם יוסף זכאי וראוי לנס ינצל ויחיה, אבל אם אינו ראוי לנס ימות מהנחשים והעקרבים, **ובזהר ח"א קפ"ה** מקשה שאיך כתוב שראובן **הציל את יוסף הרי השליכו אותו בבור** שיש בו נחשים ועקרבים?? **ותירץ** שצדיק או בעל זכות אבות יכול להינצל בנס מסכנה - בבור, אומנם **כשנמסר ביד שונאיו - האחים, סיכוי רחוק מאוד שינצל בנס**, עוד הוסיף שראובן אמר **מוטב שימות בבור ולפחות יהיה גופו שלם**, אבל אם יהרג ע"י האחים לא יהיה גוף שלם להביא לאביו, ודייק זאת מהפסוק **למען הציל אותו מידם** ולא כתוב **למען הצילו** שמשמע הצלה מושלמת.

ולכן יש קצת מקום להבין מדוע ראובן למרות רצונו הטוב בכל נחשב כשותף עמהם בכל מעשה המכירה, ואולי זה גם גרם לעונשם של שבת ראובן שכאשר חטאו בעבודה זרה גלו גם הם יחד עם עשרת השבטים, כי הם **נמדדו ונבחנו לפי מעשיהם** בדיוק כפי שראובן אמר לאחים למדוד את יוסף בבור לפי מעשיו, שאם רשע הוא לא ינצל מהנחשים והעקרבים, (אומנם **האור החיים** ועוד רבים מהמפרשים כתבו שראובן היה בטוח מתחילה שיוסף צדיק ולא ימות בבור).

ועדיין צריך עיון, כי מעדיף אני להישאר בצריך עיון ובקושיה מדוע נענש שבת ראובן שגלו יחד עם עשרת השבטים מאשר ללמד עליו חובה ח"ו, אלא אדרבא רצוני ללמד זכות עד כמה שאפשר, בפרט שמדובר באחד השבטים שאין לי אחיזה כלשהיא והשגה כלל וכלל בגדלותו שמעל השגה של אדם בן דורנו כלל וכלל).

בפרשת מקץ הארכתי בעניין עשרה הרוגי מלכות וכנגד מי נענשו, ושם התבאר שרבי ישמעאל כהן גדול נהרג כגלגול נשמת יוסף תחת יוסף, והבאנו 2 סיבות מדוע נענש יוסף על המכירה למרות שהוא בעצמו נמכר לעבד, א. מהילקוט ראובני שהביא מספר חסד לאברהם עין משפט נהר כה' שיוסף בגלל שגרם לאחיו שישנאו אותו ושימכרו אותו לעבד, ב. בגלל שנאבד ממנו י' טיפות - שבטים בניסיון עם אשת פוטיפר.

אומנם התחדש הסבר נפלא, שראיתי ילקוט חדש עשרה הרוגי מלכות בשם גלטאני דף ו' שמקשה הרי יוסף מחל לאחיו השבטים על המכירה, אם כן מדוע נענשו על כך?? ולכן כתב שיש כאן עיוות הדין כביכול, בגלל קטרוג גדול שבכל זאת נענשו על זה,

אומנם באות ו' כתב שבגלל י' טיפות שאיבד יוסף בעת הניסיון עם אשת פוטיפר שהם כנגד השבטים שכמעט נכשל לגמרי רח"ל עד שנעץ ציפורניו כמבואר בגמרא **סוטה לו'**, אם כן מובן השבטים צריכים תיקון ולא מועיל מחילת יוסף שהרי כאן צריכים כפרה מהקב"ה על שהכשילו צדיק יסוד עולם כשמכרוהו לעבד ולסכנה רוחנית, אבל גם ליוסף צריך תיקון כי יצאו ממנו י' טיפות וכמעט נמחה שמו מבין השבטים וכמעט נקרא רועה זונות כפי שהוכיחו אביו שהתגלה לו בדיוקנו.

ולפי זה אפשר עוד לומר שעל שרצו להרוג את יוסף ולחליפין על שזלזלו בו במקום להורגו שמכרוהו בעבור נעללים, שזה מבטא לא מכירה לעבד במקום מיתה גרידא, אלא זילות בחיי יוסף ושוויו למרות ההחלטה על מכירתו, וכי איזה עילבון היה ליוסף שנמכר בעבור נעללים, וכי שווי רק נעלים ותו לא?? הרי זה עלבון ברבים שנחשב כשפיכות דמים, לכן נהרגו עשרה הרוגי מלכות.

אומנם על שסיכנו את צדקות יוסף שבגלל המכירה יכול היה יוסף לצאת לתרבות רעה, ואכן נאבדו ממנו י' טיפות שהיו אמורים להיות חלק מ22 שבטים שיצאו מיוסף, על זה יתכן ולקו בעונש נוסף כמידה כנגד מידה.

שיתכן וגלות עשרת השבטים הוא העונש הנוסף על סיכון עולמו הרוחני של יוסף, ואכן מרומז ב**זהר** כן, ח"א דף רס וז"ל **"ויבך עליהם"** על עשרת השבטים שהלכו לגלות והתפרזו בין האומות,

ומבאר הזוהר שיוסף בכה על גלות עשרת השבטים משום שנצנצה בו רוח הקודש, וכמו כן מבאר החתם סופר ש"ויגש אליו יהודה" להורות שעשרת השבטים יהיו בפני עצמן בגלות עשרת השבטים ויהודה ובנימין יהיו בפני עצמן, ואולי זה הכוונה דיבר עמו קשות, ובסופו של דבר דרך משיח בן יוסף תבוא הגאולה.

ואכן הפטרת הפרשה מדברת על חלוקת השבטים ממלכת ישראל שהתחילה מירבעם מזרע יוסף מול ממלכת שני השבטים יהודה ובנימין שבגאולה יתחברו חזרה לעץ אחד, עכ"פ משמע שגלות עשרת השבטים קשור למכירת יוסף.

ואולי בגלל 10 טיפות של עשרת השבטים שנאבד מיוסף בעת הניסיון לכן נגזר על זרעו להיות כביכול בעשרת השבטים האובדים, ודווקא מזרעו של יוסף - **ירבעם בן נבט מזרע יוסף** הוא זה שיוביל את עשרת השבטים לקלוקל רוחני ולגלות, מידה כנגד מידה מה שהשבטים גרמו ליוסף לסכנה הרוחנית ולאיבוד י' שבטים באיבוד י' טיפות כך מזרעו יהיה שיאבד את עשרת השבטים ברוחניות, ואולי שבסופו של דבר משיח בן יוסף יוביל את עשרת השבטים לקראת הגאולה.

וברוך ה' זכיתי לכוון לדברי הזוהר ח"ג דף רע"ב, תצא כא' שמשחית בן אפרים הוא גלגול של ירבעם, שיש קטרוגים עליו שימות (מחמת שחטא והחטיא את הרבים). ולכן בנימין לא גלה ולא נאבד כי לא היה לו חלק במכירה לא באונס ולא ברצון, וגם יהודה לא גלה ואבד כי יעקב העיד בו **"מטרף בני עליית"**, ולמרות שנהרג צדיק מעשרה הרוגי מלכות כנגדו בכל זאת שם נהרג בגין המכירה, אבל גלות עשרת השבטים היה כי חפצו להורגו ויהודה לא חפץ בכך, ואילו שבטו של יוסף גם גלה בין עשרת השבטים, כי כאמור הוא גרם למכירה ולהריגה כני"ל.

ואומנם זרעו של יהודה ניצול מאבדון רוחני זה, למרות שהוא הציע שימכרו את יוסף לעבד במקום הריגת יוסף, בכל זאת אולי היות ויהודה עצמו התבזה וירד מגדלותו, ונתנסה בניסיון של ביזיונות עצומים במעשה תמר ועמד בגבורה עצומה והודה

וזהר לבנו - יגש

ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר בעצמנו לא לגרום ליהודי ליפול חלילה ביראת שמים, כי תסבול מזה דורי דורות, והקב"ה יעזרנו שזוכה בקרוב לאיחוד כל שבטי ישראל בביאת גואל צדק, וגם לפני זה, כי המחלוקת בין קהילות הקודש שוברת לב כל לב יהודי וה' יברך את עמו בשלום אמון.

אני יוסף - ולא יכלו אחיו לענות אותנו כי נבהלו מפניו

ולמרות הכאב והתסכול, יעקב אבינו לא נחלש ולא מתקרר, והוא ממשיך לקיים מצוות, ולא שהוא שמר את המצוות רק בשביל דוגמא חיובית לילדים, אלא הוא המשיך בהתלהבות ובהשתוקקות ובאש קודש באותה עוצמה בתפילה ובלימוד ובעבודת השם, כי אכן יעקב אבינו פעל בחייו רק לשם שמים!!!

וכביכול יעקב אבינו אמר לעצמו, **אפילו שאני הולך לגיהנום** בלי לדעת על מה ולמה!!! בכל זאת אני ממשיך בעבודת השם כרגיל, ולמה? כי זו האמת!!!

ובאמת בגלות הארוכה הזו יש הסתר פנים נורא, וקשה לחיות באמונה כמו לטפס על קיר ישר, והחוצפה גוברת וצדיקים מושפלים יחד עם ציבור המאמינים היראים לדבר ה', באופן שהם כמסקופה הנדרסת ממש, ובכל זאת להמשיך באמונה ובדבקות בתורה ובמצוות בשלימות, ולהאמין בביאת המשיח ולצפות לגאולה הקרובה שמסוגלת להגיע בכל יום, ולא להתייאש למרות אלפי שנות הציפיה.

זה מכוח יעקב אבינו שעבד את הקב"ה בעת ניסיון יוסף, משך 22 שנים במסירות נפש, כביכול בלי תקווה ותוחלת טובה, כי היה בטוח שהוא יורש גיהנום, ובכל זאת דבק בה' כי זה האמת, כך כל הדורות ציבור יראים ומאמינים מוסרים נפשם על התורה והאמונה למרות הקושי העצום הכמעט בלתי אפשרי.

ומצד שני כשם שיוסף נתן סימנים לאחיו שיכירו שהוא יוסף, כך כביכול לקראת סוף הגלות הקב"ה מאותת לעם ישראל על הגאולה המתקרבת, בכל מיני סימנים תהליכיים ומצבים שלא היו משך 2000 שנות גלות, אבל אכן זה גורם התפעלות ומעורר עניין אבל עדיין לא מתחברים לעומק הרעיון, ולא מתקרבים להקב"ה כפי שמצפה מאיתנו בשולחו את הסימנים, אלא מגיעים למסקנות ולתוצאות אחרות ולא תמיד ראויים, ולפעמים להיפך מרצון ה'. ועד כדי כך, יהיה מצבם של יראי ה' קשה, ממש קודם ביאת המשיח, שלא רק שלא מכבדים את הצדיקים ואת יראי ה' שמוסרים נפשם למען כלל ישראל, ומגינים על עם ישראל בכוח תורתם ותפילתם, ומתוך עניות ומיעוט הגשמיות, אלא מלעיגים ומבזים את יראי ה' ומחזיקים אותם כמשוגעים ומדביקים להם כינויים רעים ומבזים.

ממש כפי שכתוב בספר ישעיהו פרק נט' טו' "ותהי האמת נעדרת, וסר מרע משתולל", והכוונה היא ככתוב ברש"י ובמצודת דוד בהרחבה, שאיש צדיק שסר מרע יחשב למשתולל – דהיינו: מוחזק שוטה על הבריות, ועל זה מסיים הפסוק, "וירא ה' וירע בעיניו כי אין משפט".

והמשך הפסוקים זה בשורת הגאולה, שבשיא הצער והמצוקה, פתאום יהיה גאולה, שמתוך המצב הירוד ברוחניות ה' ברחמינו גואל את עם ישראל, "וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע, ותושע לו זרעו וצדקתו היא סמכתהו: וילבש צדקה כשרין וכובע ישועה בראשו וילבש בגדי נקם תלבשת ויעט כמעיל קנאה: כעל גמלות כעל ישלם חמה לצרוי גמול לאיביו לאיים גמול ישלם: ובה לציון גואל ולשבי פשע ביעקב".

והגאולה הפתאומית תהיה כמו שיוסף הפתיע את אחיו בשיא כאבם ולחצם, ואמר "אני יוסף", ולא יכלו אחיו לענות מפניו, כי היו בשוק ובתדהמה, איך פתאום הכל הסתדר, ובנימין לא יהיה עבד, וכל המשפחה מתאחדת, וכך גם יהיה אחדות המשפחה בעת הגאולה כשיהיה תחיית המתים.

וכמו כן כתוב במדרש רבה צ"ג יב', על הפסוק "ויתן את קולו בבכי" כשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכיה – בכי של שמחה, כך הקב"ה אינו גואל את ישראל אלא מתוך בכיה של שמחה, שנאמר (ירמיה לא) "בבכי יבואו ובתחנונים אובילים".

ללמדנו ששיא השפלות של עם ישראל זה כאשר רואים בן עליה שמתאמץ להתעלות בתורה ובתפילה וביראת שמים טהורה, מתוך מיעוט תענוגי העולם הזה, במקום לעודדו ולשמוח בו, תחת זאת אולי מתוך קנאה ואי רצון להתאמץ כמוהו לכן מכנים אותו בכינויי גנאי וזלזול כמו "צו"ל" – צדיק ורע לו, ו"חניוק" וכו', והקב"ה מאד מאד כועס על זה, כפי שכתוב על כך "וירא ה' וירע בעיניו", ואדרבא הקנאה שיש לו בו תהיה קנאת סופרים תרבה חוכמה, שהקנאה תגרום לך שגם אתה תתאמץ ותתגבר על יצרך ותהיה צדיק כמוהו, ולפחות תעודד אותו ותתמוך בו ואולי ינקף לזכותך הזכות שהנך תומך בצדיק.

אולי יתכן לפרש על פי דרך הרמז, את כל ענייני עונשו ורוגזו של יוסף, על פי המדרש תנחומא שהארכתי בו בפרשת תולדות ובפרשת וישלח, שבחלום יעקב עם הסולם, הקב"ה ביקש מיעקב להעלות בסולם, הבטיח ליעקב שלא ירד, בכל זאת יעקב אבינו סירב לעלות בסולם – כי לא האמין להבטחת ה' שעם ישראל לא ירדו, ולכן נענש שעם ישראל יהיו בגלות.

וביארנו שיתכן שיעקב אבינו בוודאי האמין שאם ה' הבטיח שאם יעלה הוא לא ירד מהסולם, זה מובטח ולא יתבטל כי הבטחת ה' לטובה אינה מתבטלת, אבל יעקב אבינו חשש שרק הצדיקים לא ירדו, אבל הרשעים כן ירדו ויכלו ככל העמים שירדו וכלו מן העולם,

ויעקב אבינו דאג לרשעי עם ישראל שגם הם יזכו לחיי העולם הבא ולגאולה השלימה, לכן רצה שיתגלגל שהקב"ה יעניש את כלל עם ישראל כולל הצדיקים כל זמן הגלות, כך עם ישראל לא יכלה מן העולם, אלא יזכו לחיי העולם הבא, בכך שהגלות תנקה אותם במקום אש הגיהנום, וכמפורש בנביא ישעיה פרק מח' פסוק י' "הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עוני" – ומסביר רש"י שהקב"ה מנקה אותנו בגלות ובעוני במקום לנקות אותנו באש הגיהנום כך נזכה לקבל את הגאולה בניקיון מהעבירות.

ויתכן שיעקב אבינו סבל מגזירות "עלי" שזה ראשי תיבות עשו לבן יוסף, שזה כנגד 3 גלויות שהיו לעם ישראל, ויתכן שגזירת לבן היה כנגד גלות מצרים ששם שבט לוי התמידו בתורה ובקדושה, וזה היה בכוח קדושת יעקב אבינו שהעיד עם לבן גרתי ותרתי"ג מצוות שמרתי, ואכן גלות זו ארוכה הייתה, ואילו הגזירה להתייצב לזמן קצר מול עשו יתכן שזה שימש כנגד גלות בבל שהייתה 70 שנה בלבד, ואילו גזירת יוסף הייתה כנגד הגלות הארוכה גלות אדום, וכפי שנרחיב בעניין, (ואולי יעקב לאחר גישתו עם עשו ביקש לישב בשלווה כי סבר א. עשו זה אדום שזה עיקר הגלות האחרונה וגם נכון שהפגישה עם עשו הייתה קצרה, אבל יתכן והפחד מעשו היה שנים ארוכות גם בזמן שהיה אצל לבן ויל"ע).

כי הנה עיקר הניסיון של יעקב אצל יוסף היה ניסיון קשה מנשוא, כי כתב רש"י ל"ז ל"ה "אבל שאולה" שליעקב אבינו היה סימן וידיעה שאם לא ימות אחד מבניו בחייו, אזי הוא לא יראה פני גיהנום, ומתוך זה אתה למד שאם כן ימות אחד מבניו בחייו הריחו רואה פני גיהנום.

והנה כל עשרת בניו השבטים הקדושים העידו בפניו שיוסף בנו מת, וממילא התוצאה היא שהוא הולך לגיהנום!!!

ויעקב הצדיק מתייסר בכאב עצום, איך יתכן הדבר? ולמה?? הרי הוא חי בחשבון נפש דקדקני, וכפי שהעיד על עצמו שעם לבן גרתי ותרתי"ג מצוות שמרתי, ויעקב יכול היה לצעוק בקול גדול מה פשעי?? מה חטאי?? לא פלא שאבא שלו יצחק שידע את הכל בכה עליו, כי הם ייסורים עזים שאין כדוגמתם, לסבול ולהיענש בלי לדעת למה?? לקבל ציון נכשל כאשר אתה התכוננת כראוי וכל החומר שגור בפיך ואתה בטוח שכתבת הכל באופן מושלם ולמרות זאת במקום לקבל 100 אתה מקבל נכשלי!!! זה מתסכל ומקומם ומייאש!!!

וכפי שכתוב במדרש רבה צ"ג ג' "ויאמר ישראל רב" רב כחו של יוסף בני שכמה צרות הגיעוהו ועדיין הוא עומד בצדקו הרבה ממני, שחטאתי שאמרתי נסתרה דרכי מה' (ישעיה מ) "למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלקי משפטי יעבור".

וזהר לבנו - ויגש

ויסע ישראל ויבא בארה שבע – זה לעומת זה, רגישות לקדושה, וההיפך

נוהגים בהם איסור משום קדושת הארון, באו ושאלו את רבי חנינא האם יש עניין להחמיר בזה? אמר להם אל תשנו ממנהג אבותיכם:

לעומת זאת כתוב בספר ישעיהו פרק מד' בלעג על עובדי זרה מפסוק יד' שנטועים עץ ארז ליצירת ע"ז, בחציו השתמש לצלות בשר וישבע או להתחמם בו, ובחצי השני לאל עשה לפסלו ויאמר הצילני כי אלי אתה: לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם מהשכיל.

ואכן לעם ישראל יש מנהגים קדושים לכבד ולייקר כל דבר אפ"י חפץ שקשור לדבר שבקדושה, וכמה שיותר נגלה רגישות וכבוד לקדושה כך נזכה להתקדש יותר ויותר בס"ד אמן.

וירא את העגלות ותחי רוח יעקב אביהם

אומנם מתוך שהגמ' לא הביאה ראייה מהעגלות ששלח יוסף, שהנה למרות שיוסף שכח את כל תלמודו בכל זאת זכר את הנושא שנפרד מאביו, ומתוך כך לא שכח את אביו, **סימן שאין מכאן ראייה** למאמר זה של הגמרא, כי כאן יעקב ויוסף לא נפרדו מתוך דבר הלכה, אלא לאחר הלימוד הרגיל בחברותא של יעקב ויוסף פתאום ניתק יוסף מאביו, ומה שיוסף זכר את העגלות, זה בגלל שחזר ושינן את הפרק הזה, כי רצה בכוונה לא לשכוח את אביו החי שניתק ממנו בהפתעה לעבדות, כי ציפה לחזור אליו.

ואכן יוסף היה בטוח שיעקב אביו יזכר שסוגית עגלה ערופה הייתה הסוגיא האחרונה בה למד עמו, אבל אצל יעקב זה לא כי שינן פרק זה, כי עסק כדרכו בכל התורה כולה, וגם היה בטוח שיוסף מת, אלא רק מתוך שלא פסק יעקב מתלמודו לכן הצליח להיזכר כלשון המדרש באיזה נושא לימודי הוא הפסיק את לימודו עם יוסף לפני 22 שנה, כי זה סגולת ההתמדה בתורה יום יום שגורמת לזיכרון של עשרות שנים לפרטי פרטים, בדברים הנוגעים ללימוד.

שמות בני בנימין – משקף מתי הייתה הסכנה הגדולה ביותר ליוסף

ועוד קשה שהשתמש (ע"פ המדרש) בשם "ארד" 26 משמעויות הפוכות, מצד אחד "וארד" שהיה יפה כמו ורד, ומצד שני שם שמבטא יגון ואבדון "שאול", אומנם גם פלא שהמשמעות ורד לקוח מהמילה "וארד" שבעצם זה בתוספת וואו החיבור, וזה לכאורה לא מתאים לביאור השם על פי שורשו שהוא ארד:

כמו כן, בשם "מופיים", שביאר המדרש משורש יופי, לא כתב המדרש שהיה יפה תואר אלא ביאר שהיה יפה בכל דבר, ומיוחד ביופי רוחני שלמד כל ההלכות שמסרו שם ועבר ליעקב אבינו, ואילו בשם "וארד" שם לפי הסבר ראשון זה מבטא יופי כמו ורד, שזה לכאורה יופי גופני, ולכאורה היות ויוסף מתואר בתורה כל הזמן כיפה תואר ומראה היה מתאים יותר לבאר בשם "מופיים" שהיה יפה תואר ומראה? (אומנם ראיתי במפרשי המדרש שמופיים משמעויותו מו פיו שכאילו קיבלו מפיהם של שם ועבר, וא"כ חלק הראשון מופיים הכוונה מכל יופי, וא"כ זה כולל גם יופי פנימי וגם חיצוני).

ונראה לתרץ ולבאר, שבנימין, מאחר והיה אחי יחידי מאב ואם ליוסף, האמין שחלומותיו של יוסף יתקיימו, ושהוא יזכה בסופו של דבר להיות מלך כפי שחלם, וזה מרומז בשם שנתן לבנו "אחי" ואת השם "ראש" כי הוא לי לראש, וראש וראשון לשבטים ככתוב "תבואתה לראש יוסף", ומזה הבין גם שיתחתן בחופה ולא ישאר עבד, וגם הבין שנשאר יהודי צדיק בכך שזכה להתגשמות החלום להיות מלך מכוח הקדושה וסעייתא דשמיא שזה אכן הסיבה שפרעה בחר בו להיות מלך, ולכן קרא בנימין לבנו שם נעמן על שם צדקותו של יוסף למרות שהוא שבו ומתגורר בארץ אחרת.

ובכל זאת, גם לאחר שיוסף נהיה מלך, היה סכנה ליוסף ליפול ביראת שמים, בגלל יופיו ככתוב "בנות צעדו עלי שור" וכתוב

פסוק זה מדבר על נסיעת יעקב אבינו מארץ ישראל למצרים, ועל זה שואל המדרש רבה: למה בדרך למצרים יעקב אבינו עבר דרך באר שבע? וענה רב נחמן: שהלך לקוף ארזים שנטע אברהם זקינו בבאר שבע, ומזה היה הבריח התיכון שאורכו 32 אמות שעבר בתוך כל קרשי המשכן, אמר ר' לוי והבריח התיכון 32 אמה היה, ומהיכן מצאו אותו עם ישראל במדבר? אלא מלמד שהיו מוצנעים עמהם מימות יעקב אבינו ולכן כתוב "וכל אשר נמצא אתו עצי שיטים" אשר "ימצא אתו" אין כתיב כאן אלא אשר "נמצא אתו".

א"ר לוי: ממגדל צבעיא קצצום והביאום עמהם למצרים, ולא נמצא בהם סדק וכו', ממשיך המדרש, שבשארית העצים שממנו חתכו את העצי שיטים למשכן, והיו

כתוב במדרש רבה צה' ג' על הפסוק "ואת יהודה שלח לפניו" שיעקב שלח את יהודה להקים ישיבה ללימוד תורה, ומוכיח המדרש שהרי יוסף נותק משך 22 שנה מיעקב אביו ובכל זאת יוסף ידע באיזה פרק/נושא נפרד מאביו שהיה משנה אותו, ולסימן שהוא אכן יוסף שלח יוסף עגלות וזה שימש הוכחה לאביו שיוסף חי, כי יעקב נזכר בסוגיא האחרונה בה עסקו, ללמדך שבכל מקום שהיה יעקב יושב היה עוסק בתורה כשם שהיו אבותיו.

ולכאורה קשה שהרי כתוב בגמ' ברכות לא' שהנפרד מחברו לא יפרד ממנו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו, ואם כן אולי רק הלכה זו זכרו כי מתוך הלכה זו נפרדו, ובפרט שכתוב במדרש רבה, ע"ה' על הפסוק "ויבא יעקב שלם" ר' יוחנן אמר שלם בתלמודו, אבל יוסף שכח תלמודו שנאמר מא' נא' כי נשני אלקים את כל עמלי, וא"כ מה הראייה מהעגלות על הישיבה שלא פסקה מאבותינו?

כתוב במדרש רבה "ובני בנימין בלע", בשעה שנפגש יוסף עם בנימין עוד לפני שהתגלה לאחים שהוא יוסף, שאל אותו יוסף האם יש לך בניים? א"ל כן, א"ל כמה? אמר לו עשרה, אמר יוסף ומה שמותם? א"ל היה לי אח אחד והיו מעשיו נאים ונעימים, ונשבה ממני, וקראתי להם שמות על שם המאורע שלו.

"בלע" שנבלע ממני, "בכור" שהיה בכור לי, "אשבל" שנשבה ממני, "גרא" שגר בארץ אחרת, "נעמן" שהיו מעשיו נאים ונעימים, "אחי" שהיה אחי ודאי, "וראש" שהיה לי לראש, והוא ראשון של אחיו, "מופיים" שהיה יפה מאד בכל דבר, ושכל הלכות שמסרו שם ועבר ליעקב מסרו לו, "וחופיים" שלא ראה בחופתי ולא ראיתי בחופתי, ושחיפו עליו דברים ואמרו (בראשית לז) "חיה רעה אכלתהו, "וארד" שהיה פניו דומים לורד, "וארד" על שם "כי ארד אל בני אבל שאולה", וכדברים אלו יש בגמרא סוטה לז'.

וקודם כל, מוכח שבנימין ידע כל השנים שיוסף חי, ושהוא שבו וגר במדינה אחרת, וזה ראיתי שמפרשים שידע זאת מאחיו שהכניסו אותו בחרם לא לגלות ליעקב אבינו, ובהמשך יש הסבר אחר.

אבל הפלא הוא איך ידע שיוסף התחתן מכך שהצטער שלא היה בחופתו? כמו כן יש לתמוה, שאם ידע שהוא שבו מה פתאום היה בטוח שיוסף התחתן, וכי שבו מתחתן בחופה?

כמו כן יש לתמוה, אם ידע שיוסף חי, מדוע קרא לבנו האחרון "וארד", על שם הפסוק שאמר יעקב אבינו כשחשב שיוסף מת "כי ארד אל בני אבל שאולה", שהרי ביארו פסוק זה שיעקב אבינו קיבל שאם ימות אחד מבניו בחייו הוא ירד לגיהנום, והיות ובנימין ידע שיוסף חי איך יתכן שדווקא את שם בנו האחרון קרא בשם זה?

וזהר לבנו - יגש

ביראת שמים, אזי גם אם לא ימות בחיי אביו, הרי גדול המחטיאו יותר מהורגו, ואזי אביו יעקב ילך לגיהנום בדיוק כמו שמת אחד מבניו בחייו, וכמו שכתוב במדרש **שהביא רש"י "על חיה רעה אכלתהו"** שיעקב כיוון ברוח הקודש לאשת פוטיפר שגם על זה שייך סיום דברי יעקב ש"ארד על אל בני אבל שאולה".

ועל ידי שיוסף הזכיר את פחד אביו שירד לגיהנום, זה גרם לו להתגבר על כל תאוה, ולכן לא נפל חלילה במחשבה רעה, ולא במראית אסורה כלל וכלל, ובנימין קרא לשם בנו בשם "ארד" כתפילה ותקווה טובה שיוסף יתגבר על הניסיונות בזכות ידיעה זו שתהיה מול פניו תמיד, וכפי שאכן במעשה אשת פוטיפר יוסף ניצל מן החטא כי ראה דמות אביו – סוטה לו.

אגב בשמות בני בנימין בחומש במדבר **בפרשת פנחס כו' לח'** כתובים רק 5 בנים, וחלק מהשמות כאן כתובים כנכדי בנימין, וגם יש שינוי קצת בשמות, ובלי נדר בפרשת פנחס בס"ד אפשר העניין ע"פ המפרשים.

ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען – קומוניזם?

שתשלם יותר על לחם, ויוצא שלא תרוויח כלום ממה שגנבת, וכך נשמר הסדר והשלום בממלכה.

ולא הייתה קינאה ושנאה בעשירים אלא כולם היו באותו סירה ממש שווים בין שווים, ואם צרת רבים חצי נחמה, או כלשון **החינוך מצווה שלא'** צרת רבים נחמה, כל שכן צרת כולם נחמה היא.

וממילא כל המצרים קבלו על עצמם כל מה שנצטוו על ידי יוסף באהבה, ועוד הודו לו על כך **"ויאמרו החיתנו נמצא חן בעיני אדני והיינו עבדים לפרעה"**.

והיינו נכתב ולא **ונהיה** – לשון עתיד, כי שמחו מאוד לעשות כרצון יוסף וכאילו מאז ולתמיד הם עבדים לפרעה, כי הודו ליוסף ובירכו אותו מכל לבם, כי הבינו את טוב לבו של יוסף, שדאג להם ולכבודם ולשלומם כראוי בזמן רעב ומצוקה קשה ביותר.

והקב"ה נתן נבואה מיוחדת ועצומה זו ליוסף, בכדי שכל מצרים יקירו טובה על כך ליוסף, ושלא יתאכזרו לעם ישראל מאוד בעת העבדות שנגזרה על עם ישראל, אלא שגם במצוקת עם ישראל המצרים יאירו להם פנים, **וכן** שבכל ימי חיי יוסף ואחיו כהכרת הטוב לא ישעבדו את עם ישראל.

ובכל זאת בשעת מבחן המצרים התעללו ולא ריחמו על עם ישראל, **וכפי שכתבתי בסוף פרשת שמות**, שבעת שפרעה הכביד על עם ישראל את השעבוד ולא נתן קש ותבן לבניית הלבנים ובכל זאת דרש מהם לבנות בסך לבנים כפי שעשו כאשר סופק להם תבן לבנייה.

ועם ישראל התפזרו בכל מצרים לחפש תבן וקש, ובעלי השדות המצריים למרות שראו שהיהודים לא גונבים כלום רק קש ותבן זול, **לא התעמקו להבין את שואת היהודים**, שהם נואשים להשיג קש ותבן כי אם יחסר ימלאו החסר בתינוק יהודי, ובכל זאת כתוב במדרש שהמצרים שברו ידיים ורגליים ליהודים המסכנים והאומללים.

וזה היה תביעה על העם המצרי כולו, וכשהם סבלו במכות, אין להם פיתחון פה לטעון אנוסים היינו, כי פרעה החליט להצר לישראל ולא אנחנו העם הפשוט, כי גם הם התאכזרו על עם ישראל.

ותפילת דוד המלך בימי הרעב, שהקב"ה יזון אותנו כפי שזן יוסף את העולם, שכלול בתפילה הזאת, **שלכל אדם יהיה אפשרות לאכול בלי יוצא מן הכלל גם מי שעני ביותר, וגם התפלל שלא נאבד צלם אנוש בגלל הרעב חלילה, ולא תשרור קנאה ושנאה ומחלוקת מפני הרעב.**

אלא שכולם ירגישו גם בזמן צרה את חיובו של הקב"ה שדואג למרות הצרה לכל אחד ואחד, וחיובו עדיין מורגש על כל יהודי גם בעת צרה, שלא נאבד תקווה חלילה, אלא להמשיך להאמין בה' ולייחל לישועתו השלימה, וכבר כתוב בתהילים שאומרים כל יום בתפילת שחרית, **"רוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו"**.

ושתמיד נזכה לאור ה' שיאיר לנו בכל עת ובכל מצב, והאור יגבר ויגרש לנו את החשכה ונגיע לאור גדול, בקרוב ממש, **אמן ואמן.**

במדרש רבה ויחי בשעה שיצא יוסף למלוך על מצרים, וכן כשהיה נוסע במרכבו בכל גבול מצרים (**פרקי דר' אליעזר לח'**) היו בנות מלכים מציצות עליו דרך התרפים, והיו משליכות עליו שרשראות ונזמים וטבעות כדי שיתלה עיניו ויביט בהן, אע"פ כן לא היה מביט בהן.

ולכן קרא בנימין לבנו וארד שמצד אחד יופיו של יוסף היה מדהים שפניו דמו לוורד, וכפי שמתארת **הגמרא ב"מ פד'** על יופיו של רבי יוחנן שהיה צאצא של יוסף, שיופיו מתואר על ידי שנניח ורדים אדומים על סף כוס כסף חדשה שבתוכו גרעיני רימון בין השמש לצל.

אבל יוסף התעלם מיופיו (ואולי זה רמוז ש"וארד" זה בלי ואור החיבור אלא רק "ארד"), והזכיר לעצמו **שם חלילה הוא נופל**

בשמות בני בנימין בחומש במדבר **בפרשת פנחס כו' לח'** כתובים רק 5 בנים, וחלק מהשמות כאן כתובים כנכדי בנימין, וגם יש שינוי קצת בשמות, ובלי נדר בפרשת פנחס בס"ד אפשר העניין ע"פ המפרשים.

בפירוש הטור על התורה הביא מדרש על פסוק זה, שבא לענות איך נגמר הכסף בכל ארץ מצרים בבת אחת כפשטות הפסוק?

ועונה המדרש, שיוסף ידע ברוח קודשו או בנבואה כמה כסף יש לכל אחד, וכל אחד שילם מחיר לפי ערך כספו, כך שעשיר שילם על קילו הרבה יותר מעני, וכך נגמר לכולם הכסף בבת אחת.

ובעצם מה הרוויח יוסף מכך שלכולם נגמר הכסף בבת אחת? **וכמו** כן למה הקב"ה נתן נבואה ליוסף לדבר זה, וכי מה תועלת יש בזה?

ומצאתי כתוב במדרש רבה צא"ה על הפסוק **משלי יא' "מונע בר יקבוהו לאום, וברכה לראש משביר"**, שלאום זה פרעה שגנז התבואה בשני רעבון והיו הבריות מקללים אותו, אבל יוסף שזן את העולם קיבל ברכות, ועליו אמר דוד **תהלים פ' "רועה ישראל האזינה, נוהג כצאן יוסף"**, כשהיה רעב בימי דוד בקש עליהם רחמים מלפני הקב"ה ואמר רבון כל העולמים נהוג את צאנך כיוסף שזן את העולם בשני רעבון.

וממשיך המדרש ומספר, שיוסף לפני שנתן אוכל **חייב את כולם למול את עצמם**, וכשבאו להתלונן לפרעה אמר להם תשמעו בקול יוסף.

כי כמו שיוסף גזר שהתבואה שאספתם ושמתם בימי השובע תירקב כך יכול לגזור על כולכם שתמותו אם לא תשמעו בקולו, ואכן כולם מלו את עצמם, ואכן יוסף זן אותם ועל זה קיבל ברכות ואילו פרעה קיבל קללות.

ונשאלת השאלה למה יקבל ברכות אם חשבו שקילל והרס להם את התבואה שהכינו שתירקב? ולמה שיברכו אותו אם אילץ אותם למול את עצמם? ולמה שיברכו אותו אם גרם להם להיות עבדים לפרעה? ומה באמת מיוחד בצורה שזן יוסף את העולם שזה דוגמא שהביא דוד לרחמים מיוחדים, שכך יזון אותנו הקב"ה בימי רעב רח"ל.

אלא כידוע שבימי רעב שאין אוכל אנשים יכולים לאבד צלם אנוש, ואם לעשירים יהיה אוכל ורק לעניים לא יהיה אוכל, יכול להיות אנדרלמוסיה, שהעניים יתפרעו וישדדו וירצחו עשירים בעד לחם להם לבני ביתם הרעבים.

ויוסף בחוכמתו הבין שאם כולם ישלמו לפי אחוז כספם, כך שכולם יגמרו הכסף בשווה, זה גורם לכולם רוגע, שאין סיבה לגנוב או לשדוד, כי יהיה לך יותר כסף בגניבה וכדומה הרי

וזהר לבנו - יגש

אני יוסף העוד אבי חי, ולא יכלו אחיו לענות אותי

אזי הקב"ה האשימו ברצח בית אחאב כי אם אתה כמו אחאב הרשע אין לך רשות להרג אותנו על רשעותו.

והוכחתי שמי שציער ורדף יהודי רשע על כל עניין של רוע ורשע ועבירה, זה מחייב את הרודף והמצער להיות נקי מעוון ורשע זה כל ימי חייו.

כי על צער יהודי אי אפשר לטעון השתנתי במשך חיי והתקלקלתי או חזרתי בתשובה כמו במקרה של אחי יוסף.

ולכן, אם אחי יוסף הבינו שצער האבא גובר על כל פשע של בנימין למרות שהוא כמו רודף שבגללו – בגלל שגנב את גביע הכסף של יוסף, לכן כל האחים יהיו עבדים כל ימי חייהם, בכל זאת צער האבא חשוב מכל טענה צודקת אחרת, אם כן זה גורם שמכירת יוסף למרות הטענות שהוא רודף, בכל זאת היה אסור להם לעשות זאת כי הוכיחו בהמשך חייהם שצער אביהם יותר חשוב מעונש של רודף ועוד מעשים רעים של האב.

ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי

כ"ו, וגם אמרו במדרש בראשית רבה סג יג היודע לחשב שנותיו של יעקב ימצא שלא ישב יום אחד בשלוה.

וקודם השאלה יש לי להאיר, שחשוב להתבונן בדברי המדרש שכתוב שם "ויאמר יעקב מכרה כיום", אמר יעקב תמכור לי יום אחד משלך, אמר רבי אחא: כל מי שהוא יודע לחשב ימי הגלות ימצא שרק יום אחד ישב יעקב בשלוה בצלו של עשו. דהיינו לא מדובר על חיי יעקב אבינו אלא על כל אורך ימי הגלות של גלות רומא שממנה אנו סובלים עד עצם היום הזה.

ובעץ יוסף פירש יום א' של הקב"ה וזה 1000 שנה מיציאת מצרים עד התחלת השעבוד הרומי באמצע בית שני.

ובעצם דברי היעב"ץ צ"ע וראיתי שבחוברת עיון הפרשה הביאו שאלה זו, שאיך כתב שיעקב קיבל כל הצרות באהבה, ולכן לא הרגיש בהם ולא עשו בו רושם כלל, הרי פרעה רק ממראה פניו של יעקב כבר ראה שיעקב הזדקן מרוב צרות שהשאירו בו רושם כפי שהסביר לו יעקב אבינו?

אלא נראה, שכוונת התנא דבי אליהו, שבזכות ההתמדה של יעקב אבינו כל ימי חייו, לכן זכה להיפטר מן העולם מעין עולם הבא, כאשר כל צער שהיה לו בחיים זכה לראות שהכל היה לטובה.

וזה דרגה של מעיין עולם הבא, ששם רואים שאין צרות אלא הכל לטובה, ולפי דברי התנא דבי אליהו במשך 17 שנה האחרונות של יעקב אבינו זכה לחיים טובים ומושלמים מעין עולם הבא, והכוונה, שזכה לראות שהכל היה רק לטובתו, גם סיפור דינה וכפי שביארתי בפרשת וישלח שראה שיצא מזה בגלול רבי עקיבא ותלמידיו.

כי רוב בני אדם נפטרים מהעולם בסימני שאלה על כל מיני צרות שעברו בחייהם ואינם יודעים איך לפתור אותם שהיו לטובה ברורה.

ולכן, כשבא יעקב לפני פרעה, היה זה אחרי שכבר טעם טעם עולם הבא, שהכל הסתדר לו לטובה, וממילא היה עליו לבוא שמח ומאושר, וכל הבכי של 22 שנה היה אמור להימחק, וגם כל קמטי הצער והיגון היו אמורים להימחק כל זמן הנסיעה למצרים, ובוודאי להגיע לפרעה שמח וטוב לב כך יראה לפרעה שהקב"ה דאג לו לשלימות ולמעין עולם הבא.

וזה המסר המושלם שהיה להראות לפרעה, שאכן יהיה גלות מצרים, אבל מתוך זה עם ישראל יצא עם חזק וקדוש, ומחמת גלות מצרים מובטחת הגאולה השלימה כפי ביארתי בפרשת שמות.

ולכן נענש יעקב והפסיד משנות חייו. אבל באמת יעקב אבינו לא מת, כי כבר בחייו הגיע לשלימות הדעת, התמדה וידיעת האמת שכל חייו היו רק לטובה ולברכה.

חידוש זה התחדש לי בזכות ידידי **רבי אבירם אברהם ביטון שליט"א** רב הקהילה הספרדית בפראמוס ניו ג'רזי ארה"ב

הבית הלוי מסביר שיוסף טען להם איך אתם טוענים שאבא ימות מצער בגלל בנימין, הרי 22 שנה אבי איבד אותי ונשאר לחיות, ולמה אז לא דאגתם לצער אבינו?

ונשאלת השאלה, למה לא ענו ליוסף שהצטברות הצרות ישברו את האבא לגמרי, כמו המושג הקש ששבר את גב הגמל להבדיל, וכמו כן וכי אי אפשר לחזור בתשובה, שמאז מכירת יוסף כשראינו את צערו העצום של האבא קיבלנו על עצמנו יותר לא לגרום עוד צער לאבא?

התשובה מפחידה היא, שעל צער שעושים ליהודי בגלל צורך אפילו בציווי מפורש מהקב"ה כמו שיהיה צדיק נצטווה מה' להרוג את כל בית אחאב הרשעים, אבל כשהוא נהיה רשע

בדעת זקנים מבעלי התוספות מבארים, שהיות ופרעה ראה את יעקב זקן מאד ושערות ראשו וזקנו לבנות מרוב הזקנה, לכן שאל אותו בן כמה הוא.

ויעקב ענהו "ימי מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים", כלומר אנני זקן מופלג, רק מתוך הרעות והצרות שהיו לי קפצה עלי זקנה.

ובמדרש כתוב בשעה שאמר יעקב מעט ורעים היו, אמר לו הקב"ה: אני הצלתיך מעשו ומלבן והחזרתי לך דינה וגם את יוסף, ואתה מתרעם על חייך שהם מעט ורעים? חייך שמנין האותיות שיש מ"ויאמר עד בימי מגורי" - 33 כך יחסרו משנותיך, שלא תחיה כחיי יצחק אביך, שהרי יצחק חי 180 שנה ויעקב חי רק 147.

והנה כתוב בתנא דבי אליהו רבה פרק ה' אות כ', מפני מה זכה יעקב לחיים שלא בצער ושלא ביצר הרע בעוה"ז ממה שעתידי הקב"ה ליתן אל הצדיקים לעתיד לבוא?

מפני שהיה יושב בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו והיה בקי במקרא ובמשנה בהלכות ובאגדות שנאמר (בראשית כה) ויעקב איש תם יושב אהלים ואומר (תהלים קכז) כחצים ביד גבור כן בני הנעורים אשר הגבר וגוי ואומר (ישעיה כח) את מי יורה דעה וגוי גמולי מחלב עתיקי משדים.

וכשיצא מבית אביו ללכת אל בית לבן באתה השכינה ועמדה למעלה ממנו משיבה ואמרה לו יעקב בני שא נא עיניך השמימה וראה 12 מזלות וכוכבים ברקיע 121 שעות היום 120 שעות הלילה כנגד י"ב שבטים שאני נותן לך.

וכיון שבא יעקב מבית לבן ונמכר יוסף היה בוכה ומתאבל עליו עשרים ושתים שנה שנאמר (בראשית לז) ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו וגוי ויבך אותו אביו וכי על יוסף היה בוכה אלא אמר שמא נתחייבתי על שנשאתי שתי אחיות או שמא נהניתי מממונו של לבן ושל שכם ובטלה הברית שכרת לי הקב"ה.

מיד נתגלגלו רחמי ה' ונתן ליעקב 17 שנה סמוך לזקנותו טובים מעין עוה"ב מכאן אמרו כל שהשיגתו שנה אחת טובה סמוך לזקנתו סימן יפה לו וכל שהשיגתו שנה אחת רעה סמוך לזקנתו סימן רע לו יעקב אבינו היה בטובה שבע עשרה שנה שהיה במצרים והעלה עליו הקב"ה כאלו כל ימיו היה בטובה שנאמר (בראשית מו) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה וגוי.

והיעב"ץ (בסידור עמודי שמיים הנהגת תלמוד תורה אות יג) כתב לפרש דברי התנא דבי אליהו הנ"ל, מפני מה זכה יעקב לחיים שלא בצער, ופירש שהכוונה שלא הרגיש בצער יסוריו הרבים מחמת שקבלם באהבה, וידע כי ה חשבם לטובה, לכן לא עשו בו רושם, והיו אצלו כלא היו.

וזאת למרות שאין צדיק בעולם שסבל יותר, והיו כל ימיו חיי צער כנודע, ועל זה דרשו במדרש פד' ג' "לא שלותי ולא נחתי